

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 12
Kovas - March 20, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Dauguma apžvalgininkų

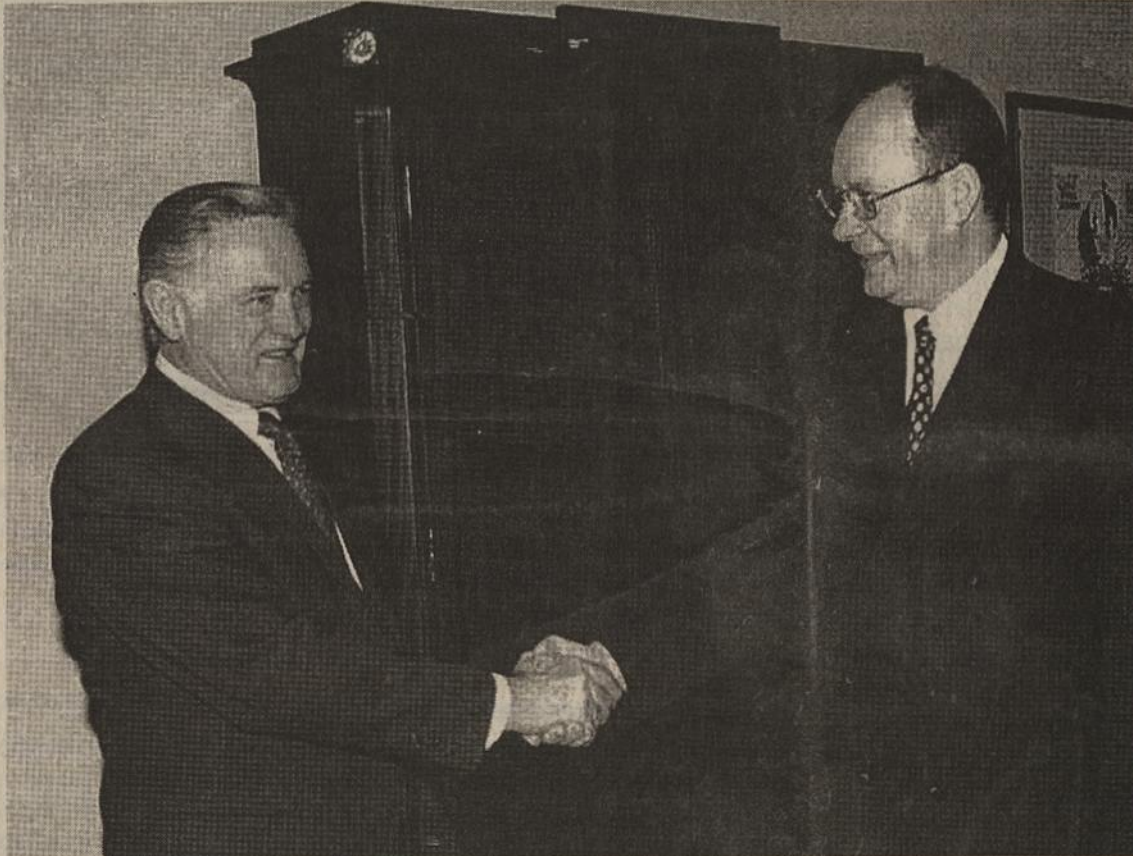
labai palankiai įvertino Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus inauguracinę kalbą Tautai. Beveik visi pripažino, kad tokios kalbos Lietuvoje dar niekas nesakė. Valdas Adamkus ypač dažnai minėjo žodį "laisvė". Jis sakė, kad "laisvė yra ne kieno nors nuosavybė, o visų pareiga, tėvų ir protėvių priesakas, aukščiausia vertybė, kuria mes norime pagrįsti visus savo darbus, visą savo kūrybą". Valdas Adamkus daugiataukštinei miniai Katedros aikštėje sakė, kad žmogaus gyvenimas yra absoliuti vertybė. Todėl privalu apgaubti jį tiesa ir teisingumu, įstatymų ir valstybės institucijų globa. Žmonės Katedros aikštėje ėmė ploti, kai Valdas Adamkus pažadėjo siekti, kad Lietuvoje atsirastų sąžininga bei morali valdininkija, tarnausianti Lietuvai; kai Maironio citata pakvietė politikus veikti, o ne keikti, vienas kitą; kai pažadėjęs pasiekti Lietuvos narystę NATO ir Europos Sąjungoje priminė, kad kelias į šias organizacijas prasideda Vilniuje, o ne Vakarų sostinėse. Dar daug gerų dalykų buvo pasakyta Prezidento inauguracinėje kalboje.

"Baltijos tyrimų" duomenimis Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis vasario mėnesį nebe pateko tarp 12 politikų, apie kuriuos visuomenės nuomonė yra palankiausia. Pirmoje ir antroje pozicijose yra Algirdas Brazauskas ir Valdas Adamkus. Tiesa, jie per mėnesį neteko po 5% palankiai apie juos galvojančių apklaustųjų. Septintoje vietoje yra ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius. Apie jį palankiai galvoja 44% apklaustųjų, per mėnesį jų sumažėjo 8%.

- Lietuviams, palyginus su latviais ir estais, yra būdingas "Viduržemio jūros" temperamentas, jie neįpratę dirbti ilgiau nei nuo pusės vienuoliktos ryto iki pirmos valandos po pietų, - taip teigia įtakingo britų žurnalo "Business Eastern Europe" (BEE) bendradarbi Caroline Smrtilk. Lietuvius ji pavadino Baltijos šalių "karštagalviais". Pasak žurnalistės, "turbūt todėl vietinių telefonų pokalbių apmokėtinimas lietuviams buvo toks skaudus, nes jie mėgsta šnekėti ir plepa pasitaikius mažiausiai proga".

- Kybartuose, Lietuvos ir Rusijos Kaliningrado srities pasienyje, atidarytas naujas tiltas per Lieponos upę. Naujuoju tiltu automobiliai važiuos iš Lietuvos, o senuoju, greta esančiu, grįš į ją. Tiltu atidaryme susitiko Marijampolės apskrities ir Kaliningrado srities vadovai kalbėjosi apie tai, kad ateityje reikėtų įrengti Kybartų aplinkkelį. Kaliningrado srities atstovai pranešė, kad per šį pasienio postą ketinama nukreipti tranzitinio transporto srautą, nors buvo galvojama jį kreipti per Sovietsko - Paneemunės pasienio punktą.

- Gyventojų indėliai šalies komerciniuose bankuose ir užsienio bankų skyriuose sausio pabaigoje nacionaline valiuta siekė 1 milijardą 236,2 milijono litų, užsienio valiutomis - 1 milijardą 54,4 milijono litų.

1998 kovo 13 Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus (k.) susitiko su ministru pirmininku Gedimynu Vagnoriumi. Per valandą trukusį susitikimą valstybės vadovas su premjeru aptarė tik struktūrinius vyriausybės pertvarkymo planus, apie personalinę sudėtį kol kas nebuvo kalbėta

Gedimino Svitojaus (ELTA) nuotr.

LIETUVOS MOKSLEIVIAI ATSILIEKA NUO PASAULINIO LYGIO

Pagal trečiojo matematikos ir gamtos mokslų studijos (TIMSS) tyrimo rezultatus, Lietuvos moksleivių matematikos ir gamtos mokslų žinios bei sugebėjimai jas pritaikyti yra gerokai mažesni už tarptautinį lygį. Blogiausiai šio tyrimo duomenimis pasirodė 7-8-tų klasių Lietuvos moksleiviai. Po jų liko tik Pietų Afrikos, Kolumbijos, Kuveito, Irano, Portugalijos moksleiviai. Lietuvos abiturientai pasirodė geriau ir jie įeina į grupę kartu su Vengrija, Rusija, Italija, JAV ir Kipru. Tai paskutinė grupė, kurios žinios yra gerokai prastesnės už pasaulinį vidurkį. Pirmojoje grupėje, kurios rezultatai yra daug aukštesni už pasaulio vidurkį, yra Olandijos, Švedijos, Islandijos, Norvegijos, Šveicarijos abiturien-

tai. Pagal sustiprinto mokymo matematikos programą besimokančių Lietuvos abiturientų žinios yra aukščiau tarptautinio vidurkio. Čia lyderiai - Prancūzijos ir Rusijos moksleiviai.

TIMSS tyrimo dėka sužinota, kad Lietuvos švietimas skiriasi nuo kitų pasaulio šalių moksleivių mokymo. 1997 metais vidutiniškai vieno gyventojų švietimui Lietuva išleido mažiau - 71 USD. Tai daugiau kaip 10 kartų mažiau nei Australijoje, kur šis skaičius 771 USD ir perpus mažiau nei Latvijoje - 147 USD. Kitas išskirtinis požymis - labai didelė mokinių žinių priklausomybė nuo šeimos narių išsilavinimo. Pavyzdžiui, Norvegijoje ši priklausomybė mažesnė, o Lietuvoje matosi, kad

išsilavinę žmonės Lietuvoje labiau rūpinasi vaikų ateitimi.

Pedagogikos instituto direktorius Pranas Gudynas mano, kad tyrimas atliktas labai gerai ir jo rezultatai patikimi. Tačiau rezultatai rodo, kad Lietuvoje tiek gamtos mokslų, tiek matematikos mokoma gana senamadiškai. Kita vertus, daugelis vadovėlių vis dar yra iš sovietinių laikų arba nėra radikaliai pakeisti. Dabar vykstanti švietimo reforma kol kas palietė tik šėtuoseptintų klasių moksleivius. Kitais metais Lietuvoje planuojama pakartoti tyrimą. Dalį tyrimo apmokės Pasaulio bankas, kitą dalį pinigų teks ieškoti Lietuvoje.

LR

Buvusios L. Zavistonovičiaus darbovietės - "Vilniaus taksi" akcinės bendrovės - personalo skyriaus viršininkas Borisas Romanovas paliudijo, kad po tarnybos sovietų kariuomenėje dar visai jaunas - 25 metų - L. Zavistonovičius 1966 metais buvo išbrauktas iš karinės įskaitos, nors tuo metu panašūs atvejai pasitaikydavo retai. L. Zavistonovičiaus motina buvo gydoma psichiatrijos ligoninėje.

Kaip informavo Vilniaus apygardos prokuratūra, pradėtos visų žuvusiųjų ir sužeistųjų teisės bei kompleksinės medicinos ekspertizės. Kol kas pagrindinė išsiriarmų versijų - kad jis žudė dėl psichikos sutrikimų.

ELTA

AR LIETUVOJE PAKANKAMA PRIVAČIŲ GINKLŲ KONTROLĖ?

Po tragedijos nuošaliame Širvintų rajono Draučių kaime, kai 58 metų ūkininkas Leonardas Zavistonovičius nušovė aštuonis ir sužeidė du žmones, tampa abejotina medžioklės ginklų įsigijimo ir kontrolės sistema. Nestabilios sveikatos būklės, tik 4 klasių išsilavinimą turintis žmogus ir tik formalus medžiotojų būrelio narys 5 metus legaliai laikė ypač pavojingą ginklą.

Kaip paaiškino Policijos departamento Viešosios policijos tarnybos vyriausiasis komisaras Vytautas Navickas, leidimą graižtviniam šautuvui L. Zavistonovičius gavo 1993 metais, o po trejų metų leidimas laikyti tokį šautuvą buvo pratęstas. Zavistonovičius tada pateikė Vilniaus psichoneurologinės ligoninės bei Vilniaus narkologijos centro medikų pažymąs.

25 metų medžiotojo stažą turintis L. Zavistonovičius laikė ir kitą ginklą - rusišką šautuvą IŽ 12. Tačiau lygiavamzdžių medžioklinių šautuvų kontrolė yra dar mažesnė, ir šis šautuvas buvo registruotas tik Širvintose.

V. Navickas teigė minėtuose dokumentuose nematęs jokių užuominų apie A. Zavistonovičiaus patirtą avariją. Tačiau ir

Draučiu, ir aplinkinių kaimų gyventojai žinojo, kad maždaug prieš penketą metų iš Vilniaus atsikraustęs jų naujasis kaimynas buvo sunkiai sužalotas per eismo nelaimę prie Ašmenos Baltarusijoje, po kurios vos išgyveno ir ilgai gydėsi. Pasak žuvusiojo žudiko žento Igorio Oleškevičiaus, artimiesiems buvo žinoma, kad L. Zavistonovičius kartais vaidendavosi. Jis skųdavosi, kad kaimynai rezga kažkokius kenkėjiškus planus.

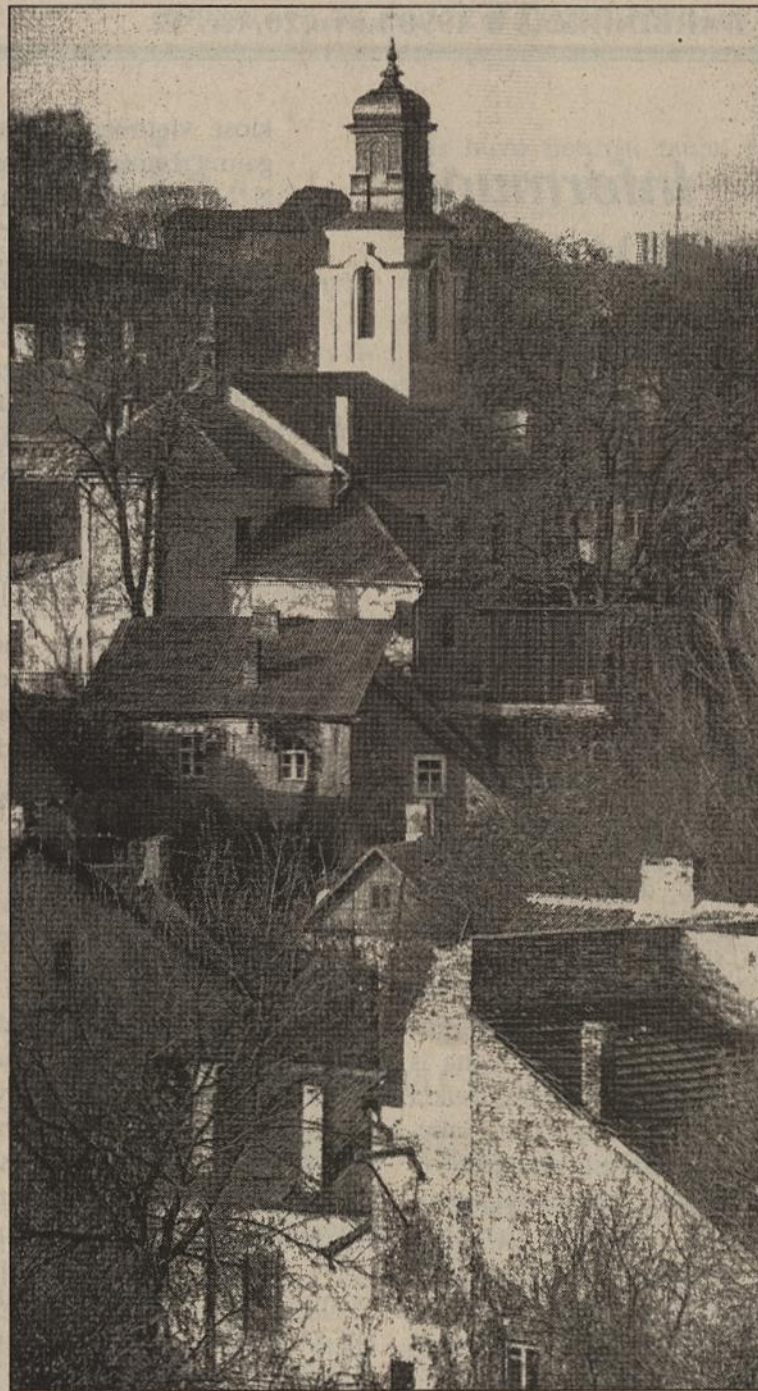
LIETUVIAI SAVO ŽINIAS GALĖS PASITIKRINTI GREIČIAU

JAV firma "Sylvan Prometric" ir Atviros Lietuvos fondas Vilniaus universiteto rūmuose įsteigė šiuolaikinį centrą. Jame žmonės, norintieji studijuoti užsienyje, galės atsakyti į reikiamus testus kompiuteriu. Centre tris kartus per savaitę bus galima atlikti GMAT (Graduate Management Admission Test) ir GRE (Graduate Record Examination Test) testus, o nuo rudens ir viena reikalingiausių testų - TOEFL. Į šio testo klausimus kasmet Lietuvoje atsakinėja po kelis šimtus žmonių. Nuo 1992 metų iki šiol minėtus testus buvo galima

atlikti tik po keletą kartų per metus. Visame pasaulyje atsikant "popierinių" testų ir nesant panašaus centro Vilniuje, testus lietuviams tektų atlikti užsienyje. Beje, tokio centro nėra nei Latvijoje, nei Estijoje. Minėtųjų testų atlikimo kainos nuo 480 iki 640 litų. TOEFL testo kaina - 252 litai.

LA

DARBININKO
prenumerata
priimama
(718 827-1351)

Pavasarejantis Vilnius

R. Šuikos nuotr.

V. LANDSBERGIS ABEJOJA, AR VERTA KEISTI EUROPOS REIKALŲ MINISTERIJOS PAVADINIMĄ

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis abejoja, ar tikslinga būtų keisti Europos reikalų ministerijos pavadinimą. "Visada galima pavadinimus koreguoti, tik ar jis toks esminis, kad dėl jo reikėtų įstatymų pataisas daryti. Net vieną žodį keičiant reikia debatų Seime", - sakė jis.

V. Landsbergio manymu, paprasčiau yra susitarti dėl darbo apimties, užduočių ribų, pasidalyti sferomis "ir nebūtina tai daryti keičiant pavadinimą".

Tuo tarpu užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas ma-

no, jog būtų pravartu pakoreguoti Europos reikalų ministerijos pavadinimą, taip apibrėžiant šios institucijos funkcijas. Pasak jo, funkcijos tarp Užsienio ir Europos reikalų ministerijų yra padalytos ir dirbti netrukdo, tačiau pastaruoju metu yra buvę tam tikro "neteisingo Europos reikalų ministerijos funkcijų interpretavimo". Neteisinga interpretavimas, anot užsienio politikos žinybos vadovo, kelia tai, kad Europos reikalų ministerijos pavadinimas nebeatitinka funkcijų.

ELTA

PARTIJŲ POPULIARUMAS

"Baltijos tyrimų" duomenimis, jei rytoj vyktų rinkimai į Seimą, daugiausia - 13.4% apklaustųjų - balsuotų už Centro sąjungą. Tačiau palyginus su praėjusiu mėnesiu, tai būtų 2.7% mažiau. Antroje vietoje yra Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) - 12.4% ir 2.1% mažiau. Trečioje vietoje pagal populiarumą būtų LDDP, už ją, beje, balsuotų 1.6% daugiau nei ketino praėjusį mėnesį. 5%, reikalaujamų partijai pateikti į Seimą, ribą peržengtu ir socialdemokratai bei krikščionys demokratai. Tačiau jų popu-

liarumas, palyginus su praėjusiu mėnesiu, sumažėjo - socdemų - 0.9%, krikdemų - 0.1%. Visos kitos partijos surinktų mažiau nei 5% rinkėjų balsų. Palyginus su praėjusiu mėnesiu, šiek tiek daugiau balsuotų už "Jaunąją Lietuvą", Lietuvos lenkų rinkimų akciją, Demokratų ir Valstiečių partijas. Kitų partijų populiarumas menko. Nežinančių ar neapsisprendusių už kurią partiją balsuoti yra beveik 20%, iš viso ne-balsuotų beveik 9%, į klausimą neatsakė beveik 5%.

R

AR BUS APMOKESTINTI BUTAI?

Nors oficialios institucijos neigia, tačiau "Lietuvos rytui" pavyko sužinoti, kad gali būti apmokestinami butai ir namai prestižiniuose miestų rajonuose. Jei Seimas priimtų tokį įstatymą, Vilniuje Žvėryno, Antakalnio, M. K. Čiurlionio gatvės, Senamiesčio ir Centro butų ir namų savininkai turėtų mokėti už 1 kv. m po 1 litą per mėnesį. Tuomet erdvus 100 kv. m trijų kambarių butas papildomai kainuotų 100 litų per mėnesį. Šiaip jau tokio buto išlaikymas vasarą per mėnesį kainuoja apie 70 litų, o žiemą, kai reikia šildyti, nuo 200 iki 400 litų.

Nekilnojamojo turto prekybos agentūras jau pasiekė gandai apie

numatomą mokestį. Jų žiniomis, turto mokestis bus 0.6% buto rinkos kainos. 100 kv m trijų kambarių buto Antakalnyje rinkos kaina, nustatyta inventurizacijos biure, yra 132 tūkst. litų. Taigi šiuo atveju per mėnesį tekstų mokėti po 66 litus.

LR

Skaitykite

Darbininką

ir pasiūlykite jį
savo draugams!

Informuoja JAV LB Krašto Valdybos Socialinių Reikalų Taryba

"Medicare managed care" paslaugos priklausau nuo to, kur gyvenate

Šiuo metu labai populiarių sveikatos draudimų, vadinamųjų HMO. HMO planai buvo įvesti, siekiant sutaupyti vis kylančias gydymo išlaidas. Kai kurie iš tų draudimų yra geri, kiti prasti. Prieš įsirašant į vieną iš HMO draudimo planų, reikia gerai su jais susipažinti. Sakykite, jūs geriausia draugė gyvena Miami, FL, ir yra labai patenkinta savo "Medicare managed care" apdrauda (t. y. tokia HMO kompanija, kuriai moka "Medicare"), nes ji gauna akinius ir receptinius vaistus nemokamai, už vizitus pas daktarą jai reikia mokėti labai mažai, o taip pat ji yra nemokamai nuvežama pas daktarą. O jūs gyvenate mažame Idaho valstijos miestelyje ir negalite suprasti, kodėl ir jūs viso to negaunate. Štai paaiškinimas.

"Medicare" mokėjimas HMO apdraudai remiasi vidurkiu to, ką tradicinis "Medicare" išleidžia asmeniui jo sveikatos reikalams toje vietovėje. Dabartiniu metu "Medicare" moka 95% sumos "Medicare managed care" apdraudai už kiekvieną asmenį, kuris įsijungia į tą apdraudą. Sveikatos išlaidos paprastai yra didesnės dideliuose miestuose ir "Medicare" mokėjimai miestų HMO yra didesni. Jie yra tokie aukšti, kad tokie HMO gali duoti ir papildomus patarnavimus, pvz., nemokami receptiniai vaistai. Vietovėse, kur sveikatos išlaidos yra mažesnės arba jau nuo seno yra nebrangūs sveikatos aprūpinimas (kaip Minneapolis, Minnesota, Portland, Oregon) "Medicare" mokėjimai HMO yra mažesni. Jei vietovėje yra HMO, kuris yra surištas su "Medicare" (Medicare managed care plan), tai tokia apdrauda (HMO) prašo iš savo apdraustųjų papildomų primokėjimų (premiums) ir suvaržo patarnavimus (benefits), kad jų verslas atneštų pelno. Pvz., pernai New York City's Oxford Health Plan gavo 525 dolerių per mėnesį už kiekvieną "Medicare" amžiaus sulaukusį ir tą apdraudą turintį žmogų. Dėl to, kad "Medicare" mokėjimas tai apdraudai buvo didesnis, Oxford apdrauda galėjo pasiūlyti, be priedinio mokesčio, nemokamą akių priežiūrą ir akinius kas 2 metai, nemokamą klausos patikrinimą ir 500 dolerių apmokėjimą už klausos pagerinimo prietaisėlį (hearing aid) kas 3 metai, dantų priežiūrą ir 1,000 dolerių vertės receptinių vaistų kasmė, primokant tik po 7 dolerius už receptą.

Eugene miestelyje, Oregon, kur HMO apdrauda gavo iš "Medicare" tik 353 dolerius už asmenį mėnesiui, Select Care apdrauda (HMO) prašė iš narių po 38 dolerius mėnesinio mokesčio ir 5 dolerius primokėjimo už apsilankymą pas daktarą, akių ir klausos patikrinimą ir primokėjo tik 115 dolerių už akinius kas 2 metai. Jie nieko neprimokėjo už klausos pagerinimo aparatėlį, receptinius vaistus ir dantų priežiūrą. Neseniai priimtuose "Medicare" įstatymuose Kongresas garantavo minimalų mokėjimą to-

kiose vietovėse, kurios gauna žemiausią sumą iš "Medicare". Manoma, kad pasikeitimai, kurie palaipsniui turi būti įgyvendinti per 5 metus, gali sukelti problemų.

Sakoma, kad būtų galima garantuoti minimalų mokėjimą mažai primokamose vietovėse, Kongresas gali per daug spausti tokius mokėjimus. Jei tai atsitiktų, sako atstovas iš Medicare Rights Center, mokėjimai už apdraudą (premiums) gali smar-

kiai pakilti tose vietose ir priediniai patarnavimai gali būti nubraukti.

Naudotasi medžiaga iš "Modern Maturity", Nov-Dec 1997.

Ką daryti, jei turite nusiskundimų?

Žmonės, priklausantys "Medicare managed care HMO", turi ypatingas teises pareikšti savo nusiskundimus (appeals). Pvz., jei jūsų daktaras ar HMO atsisako patvirtinti specifinį gydymą ar įvairius tyrimus, atsisako siųsti jus pas specialistą, sumažina ar nutraukia gydymą, kurį jūs jau gaunate - fizinę terapiją ar priežiūrą senelių namuose, yra būdai ginti savo reikalus.

Čia keletas dalykų, į kuriuos turėtumėte atkreipti dėmesį.

1) Pranešimas iš HMO. Iš HMO draudos reikalaujama, kad praneštų raštu, jog paneigia, sumažina ar nutraukia jums savo patarnavimus. Tas pranešimas turi nurodyti aiškias priežastis, kodėl tie patarnavimai apribojami ar nutraukiami. Taip pat turi būti smulkiai nurodyta visa eiga, ką jūs turite daryti, norėdami dėl to apeliuoti. Jūs turite gauti tokį pranešimą per 60 dienų po to, kai nesutikote su siūlomais patarnavimų sumažinimais ar visiškai jų nutraukimu. Bet neprivalote tiek ilgai (60 dienų) laukti. Skambinkite dažnai, kad sužinotumėte jūsų atvejo padėtį. Užsirašykite tiksliai, su kuo kalbėjote ir apie ką. Visa tai gali būti reikalinga, jei vėliau duotumėte apeliaciją.

2) Sprendimo peržiūrėjimas. Apeliacijos procesas prasideda, kai rašote savo HMO ir prašote peržiūrėti padarytą sprendimą. HMO turi atlikti peržiūrą per 60 dienų po to, kai gausite jūsų prašymą. Jei nusprendis yra nepriimtinas, tada jūsų atvejį automatiškai eina į nepriklausomą peržiūrėjimą organizaciją (independent review organization), kaip nustatyta "Medicare" sutartyje, padarytoje su HMO. Jei ir ši organizacija nusprendžia taip, kad dalykai išeina vis tiek ne visai jūsų naudai, tada galite reikalauti, kad administracinės teisės teisėjas spręstų jūsų atvejį (you may request a hearing by an administrative law judge). HMO laiškas, pranešas jums apie nuosprendį, turi aiškiai ir smulkiai nurodyti jums, kaip ši procesą reikia pradėti.

3) Pagreitinto sprendimo reikalavimas (request for an expedited decision). Jei jūs savo prašyme naudojate žodį "expedited" (pagreitinimas), tai reiškia, kad norite atsakymo iš savo HMO per 72 val. (ar mažiau, tai priklauso nuo jūsų sveikatos padėties). Vadinasi, jūs manote, kad laukti 60 dienų gali būti jūsų sveikatai kenksminga. Tokio pagreitinto atsakymo reikalavimas remiasi bet kurio daktaro patarimu, ar jis priklausytų tam HMO, ar ne, nes juo iš HMO reikalaujama, kad jis duotų tą pagreitintą sprendimą.

Jei jūsų daktaras nusprendžia išrašyti jus iš ligoninės anksčiau, negu jūs galvojate, kad galite iš ligoninės išeiti, jūs turėtumėte

pirmiausia prašyti tuojau "Peer Review Organization" (PRO) peržiūrėjimo. Jūsų HMO gali prašyti, kad jūsų atvejį peržiūrėtų tas pats HMO (internal review). To peržiūrėjimo proceso metu galėsite pasilikti ligoninėje (be mokesčio), kol bus padarytas sprendimas. Žinoma, jei to peržiūrėjimo (PRO review) prašote tuojau, t. y. prieš pietus tos dienos, kai gavote pranešimą, jog būsite išrašytas iš ligoninės. Jūs galite pasilikti ligoninėje ir tada, jei jūsų atvejį peržiūri tas pats HMO (internal review), bet jums gali tekti mokėti už tai, jei jūsų HMO atmetų prašymą.

Jei turite nusiskundimų, kad jums per ilgai reikia laukti vizitų pas daktarą, arba tarnautojai yra nemandagūs, galite išeiti skundą savo HMO. Šitokie nusiskundimai neturi tos pačios procedūros kaip apeliacijos, bet HMO turi pranešti jums apie jūsų skundą nustatytu laiku, kuris įvairuoja skirtingose valstijose, turi peržiūrėti ir išspręsti jūsų nusiskundimą. HMO irgi turi pranešti jums, kaip tokį skundą parašyti.

Kur gauti daugiau informacijos

AARP - kreipkitės į AARP dėl įvairių spaudinių.

AARP Web puslapis (site) yra: <http://www.aarp.org>.

The Health Care Financing Administration (HCFA) administruoja "Medicare" ir gali padėti, sprendžiant įvairias problemas. Telef.: 800-638-6833. Kompiuteryje: <http://www.hcfa.gov>.

Medicare Rights Center turi įvairių spaudinių ir padeda su "Medicare" ar "Medicare managed care" susijusiomis problemomis. Adresas: 1460 Broadway, New York, NY 10036.

National Committee for Quality Assurance (NCQA) turi įvairių spaudinių ir informacijos, kaip vertinti draudą. Nemokamas telefonas 888-275-7585 (dėl akreditacijos) ir 800-839-6487, prašant brošiūrų.

Peer Review Organizations (PRO). Kad sužinotumėte savo vietovės PRO, skambinkite "Medicare hotline", 800-638-6833. Ši organizacija taip pat tikrina nusiskundimus dėl "quality of care".

State Department of Insurance. Telefono knygos geltimuose puslapiuose žiūrėkite State Government. Ši įstaiga tvarko ir reguliuoja HMO draudimo planus.

State Health Insurance Counseling Programs. Atsako į klausimus dėl "Medicare",

HMO ir privačių draudų. Skambinkite vietinei Office of Aging arba State Department of Insurance.

Naudotasi medžiaga iš "Modern Maturity", Nov/Dec 1997.

Paruošė
Birutė
Jasaitienė
ir
Aldona
Šmulskštienė

Medinių šaukštų pardavėjas Kaziuko mugėje V. Kapočiaus nuotr.

Nykstantis Būtingės žvejų kaimelis Baltijos pajūryje

V. Kapočiaus nuotr.

PRANEŠIMAS

Poetės Marijos Aukštaitės Tyrimo Fundacija dėkoja visiems aplikantams už atsiųstus prašymus laimėti 1998 metų "Marija Aukštaitė Bursary" stipendiją, įkurtą Toronto Universitete, Centre for Russian and East European Studies.

Šiais metais Toronto Universitetas įsteigė dvi "Marija Aukštaitė Bursary" stipendijas ir Vilniaus Universitete. Tyrimo koordinatorė ir vertintoja yra

Seimas nutarė likviduoti ūkinį teismą

Lietuvos ūkinis teismas likviduojamas ir jo veikla nutraukiama šių metų rugsėjo 1 dieną. Tai numato kovo 3 d. Seime priimtas Ūkio teismo likvidavimo įstatymas.

Teisingumo viceministras Gintaras Švedas sakė, kad Ūkinio teismo funkcijas perims apylinkių ir apygardų teismai, atsižvelgiant į ieškinio kainą. Komerciniai ginčai bus sprendžiami, pasak jo, pagal bendros teismų sistemos funkcionavimo principus.

Ūkinio teismo likvidavimo įstatymas numato, kad pradėtas nagrinėti bylas teisėjai nagrinės iki šių metų liepos 1 dienos. Visos nebaigtos nagrinėti bylos po šios datos bus perduodamos kitiems teismams.

Ūkinis teismas nagrinėja visų Lietuvos ūkio subjektų ginčus, kylančius iš ūkinės veiklos.

Ūkiniame teisme dirba 7 teisėjai ir 21 darbuotojas. ELTA

prof. Viktorija Daujotytė-Pakerienė. Prof. Horst Wittmann, Selection Committee direktorius, praneša, kad dvi kandidatės - Aida Ažubalytė ir Brigita Speičytė, Vilniaus Universiteto lietuvių literatūros magistrantės, yra laimėjusios pirmą 1998 metų stipendiją: jos paruošė spaudai 18-kos puslapių darbą, pavadintą: "Marija Aukštaitė: gyvenimo ir kūrybos tekstas". Antrą stipendiją laimėjo Agnė Žekonytė, filologijos IV k. bakalaure, kuri ruošia spaudai darbą "Išsivio problema Marijos Aukštaitės knygoje 'Nubangavę Kūdikystės Dienos'".

Nenustatant laikotarpio, kan-

J. A. Navikevičius

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidojimo direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laidojimo. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Kasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Mažoji Lietuva ir didieji nusikaltimai

Mažoji Lietuva, nuostabiai gražus Baltijos pamarys, kur jau nuo žilos senovės gyveno lietuviškos gentys, yra ryškiausias lietuvių tautos kentėjimų simbolis. Tame pamary, kaip nė vienoje kitoje Lietuvos žemėje, per ilgus amžius tikrieji to krašto savininkai, kilnūs žmonės, turėjo ir tebeturi kovoti už savo žemę ir gyvybę su piktos valios įsibrovėliais. Kovos prasidėjo dar kryžiuočių įsiveržimo metu, kai anie tariai krikščionybės riteriai atėjo su apsuktu kryžiumi arba kalaviju. Kovos ir kančios tebetveria ir dabar, kai Mažoji Lietuva, prie Rusijos priskirta, tebeniokojama. Kas to krašto negriebė ir jo nevargino?

Kryžiuočiai, ilgus amžius Mažąją Lietuvą valde, vis dėlto nepajėgė jos suvokietinti. Viena, kas čia paliko, tai protestantizmas, tartum pasityčiojimas iš Marijos ordino riterių. Apaštala vė kardu katalikybei, jie patys pirmieji nuo jos nusigrėžė, kai žmonės dar ilgai laikėsi Marijos garbinimo, lankė Jos šventoves Lietuvoje, siekdami net Šiluvos. Tačiau su protestantizmu iš Mažosios Lietuvos pasklido pirmas spausdintas lietuviškas žodis ir pirmieji Šventojo Rašto vertimai. Lietuvybė buvo tokia gaivi, gyva ir šviesi Dievo žodžiu, kad visas rytinis Prūsijos kraštas, siekęs Lietuvos, nuo šešioliktojo amžiaus tebebuvo vadinamas Lietuva. Vokiečių valstybėje ji sudarė lietuvišką provinciją - Litauen, ramia, darbščia, dainingą ir šviesią, kaip Baltijos marių išplaukamas gintaras ar pamario smiltėtos kopos.

Maras, užneštas svetimųjų aštuoniolikto amžiaus pradžioje, buvo viena iš didžiųjų nelaimių tam mielam kraštui, ir jo geriems žmonėms. Jų išmirė apie 150.000. Kai kurios sodybos, ypač apie Ragainę ir Gumbinę, liko visai tuščios. Atkelta vokiečių kolonistų, visokių neuoramų ir padaužų savame krašte. Kristijonas Donelaitis, tasai ano meto Mažosios Lietuvos rašytojas pažiba, skundėsi ir rašė, kad atėjūnai užkrėtę kraštą "visokiomis nedorybėmis". Gi vietinių lietuvių dorybė buvo tokia didelė, kad Prūsijos kariuomenėje lietuviai buvo laikomi pačiais geriausiais kariais. Ir vis dėlto tuos geruosius ir ištikimus žmones emė prievarta vokietauti per įstaigas, mokyklas ir bažnyčias. Kokia tai buvo neteisybė, galima suprasti iš to, kad, pats būdamas vokiečių, Sauleveinas, taurus žmogus, pramokęs lietuvių kalbos, ragino nepasiduoti. Jo eilės pasidarė Mažosios Lietuvos himnu: "Lietuviais esame mes gime, lietuviiais turime ir būt"...

Vokiečių priespaudos laikai su I Didžiuoju karu pasibaigė tik siauram Mažosios Lietuvos pakraštėliui, pramintam Klaipėdos kraštu. Tačiau ir tą dešiniąjį Nemuno krantą su pačia Klaipėda teko patiems lietuviams vaduoti: atimti iš prancūzų, kad netektų lenkams ar dar kam kitam, nors 1920 m. kovo 21 d. buvo pareikšta Mažosios Lietuvos žmonių valia jungtis su visa Lietuva. Galėjo prisijungti tik Klaipėdos kraštas 1923 m. Jis stipriai pakilo ekonomiškai, bet netrukus pakilo ir vokiečių - nacių keliamas nerimas, sabotazas, priešiška akcija, o 1939 m. kovo 22 d. Hitleris jėga atplėšė nuo Lietuvos visą Klaipėdos kraštą. Jis grįžo Lietuvai po antrojo Didžiojo karo, bet jau sovietų vergijoje.

Rusai praėjusio karo metu Mažąją Lietuvą žvėriškai nuniokojo, žmones išžudė badu ir tremtimi, kraštą apsofino savais kolonistais, surusino visus gražuosius lietuviškus vietovardžius. Bet didžiųjų nedorėlių darbai praeis kaip pamario dulkės.

Šviesos ir tiesos alkis

Juozas Kojelis

Lietuva 1918 m. į nepriklausomą gyvenimą išėjo, anot filosofo Juozo Girmiaus, su dideliu šviesos alkiu. Metai iš metų sparčiai augo mokyklų, mokinių ir mokytojų skaičiai. Per du nepriklausomo gyvenimo dešimtmečius pradžios mokyklos mokinių paaugo apie septynis su puse karto, gimnazijų - tris kartus, o studentų Vytauto Didžiojo universitete Kaune (pradedant Aukštisiais kursais) - šešis kartus. Bet jei pridėtume specialias aukštesniasias ir žemesniasias mokyklas (technikos, veterinarijos, prekybos, žemės ūkio, pievininkystės, amatų...) ir specialias aukštesnias mokyklas (akademijas, institutus, seminarijas, konservatoriją...), tai tie mokinių, mokyklų ir dėstytojų skaičiai dar padidėtų.

Vargu kuri kita Europos valstybė tokia švietimo pažanga anuo metu galėjo didžiutis.

Atvira visuomenė

Lietuviška mokykla ruošė ne tik profesionalus specialistus, bet kartu ugdė valstybiškai mąstančius, savo kraštą mylinčius patriotus. Mokykloms talkino organizacijos: kaime - angelaičiai, pavasarininkai, šauliai, jaunieji ūkininkai, katalikės moterys. Gimnazijos mokiniai pagrindiniai būrėsi ir ateitininkus ir skautus, o aukštesiose mokyklose dar ir į neolitanus, varpininkus ir įvairias kitas ideologines, profesines ir specialiųjų paskirčių draugijas ir korporacijas.

Studento kepuraitė anais laikais buvo tarsi vieša atviros visuomenės atstovo vizitinė kortelė. Apie atvirą visuomenę tada niekas nekalbėjo, bet atvira visuomenė buvo. Nekalbant apie kai kuriuos suvaržymus tautininkų valdymo laikais, atviram piliečiui būti buvo nesunku, nes tauta tiesos alkio nejautė. Kaimas buvo išsaugojęs religines-moralines vertybes, kurios jaunąją kartą lydėjo į gimnazijas, universitetus, profesijas, valdžios struktūras.

Mėnulio šviesa

1990 m. kovo 11 d. Lietuva po pusės šimtmečio okupacijų vėl išsiveržė iš Rusijos glėbio. Ši karta iš bolševikinės Rusijos. Kokia dabar Lietuva? Ar vėl "tamsi ir juoda"? Ar jaučia tą patį šviesos alkį, kaip ir prieš tris šimtmečio ketvircius?

nacija galų gale virsta tarnyba blogiui".

"Tarybinė" šviesa be tiesos šilumos buvo labiau panaši į mėnulio šviesą: švietė, bet nešildė. Be laisvės ir tiesos ilgesio šilumos kūrybiniai pumpurai neišsiskleidžia. Ir okupuotoje Lietuvoje ne vienas rezignavęs tikras talentas nuėjo tarnauti blogiui.

Laisvės kovotojai ir nepriklausomybės duobkasiai

Neseniai atšventėme Lietuvos nepriklausomybės 80 metų sukaktį. Per tą aštuoniasdešimt metų Lietuva patyrė dvi vokiečių trumpas okupacijas ir ilgą rusų. Ir tris kartus šiame šimtmeityje atkūrė nepriklausomybę.

(nukelta į 4 psl.)

Valstybės vadovų nuomonės nesutampa

Prezidentas Valdas Adamkus ir ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius nepritaria Seimo ketinimui varžyti spaudos laisvę. Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis teigia, kad žiniasklaida, besistengdama išgauti medžiagą ir ją paskelbti, kaip sensaciją, kartais pakenkia bylos tyrimui. Todėl Seimo pirmininkas mano, kad reikalingi griežti barjerai šioje srityje. Seimas iš esmės pritarė Teismų įstatymo papildymui, kuriame nurodoma, kad bylos baigčiai įtaką darantys

asmenys bus traukiami baudžiamojon atsakomybėn. Teismui suteikiama teisė uždrausti spausdinti komentarus apie nagrinėjamą bylą, jei tai trukdys garantuoti proceso teisingumą ir nešališkumą. Žiniasklaida šią nuostatą įvertino kaip bandymą apriboti spaudos ir žodžio laisvę. LDDP vadovas Česlovas Juršėnas pasiūlė ir Seimas pritarė jam, kad žiniasklaidos atstovai galės tokį draudimą apskųsti. Jų skundas turėtų būti išnagrinėtas per 24 valandas. ELTA

1988 m. rugsėjo 28 dienos antiokupacinis mitingas Katedros aikštėje Vilniuje. Ginkluoti rusų spec. kariuomenės daliniai pasiruošę puolimui.

Lilė Mačiūnienė

sūnus

1

Šiomet gegužės mėnesį sukanka dvi dešimtys metų nuo plačiai pagarsėjusio menininko Jurgio Mačiūno mirties. Šia proga skelbiame jo motinos Lilės Mačiūnienės-Saikauskaitės prisiminimus apie sūnų, parašytus fluksininkų globėjai Jean Brown prašant. 1994 metais juos iš rankraščio persispausdino Sankt-Peterburgo almanachas "Kabinet" (1994, Nr. 8). Tekstas persispausdinamas iš "Šiaurės Atėnų".

Nuo pat gimimo mano sūnus buvo ramus vaikas. Jis visai nešaukė ir neverkė, o kadangi auklė (kartu ir dukters žindyvė) nenorėjo jo priimti į vaikų kambarį, bijodama, kad mažylis trukdys mergytei, - jį gulėjo lovelėje šalia manęs. Vėliau, kai jis taip puikiai pasirodė ir visi namiškai priprato prie jo, auklė teikėsi jį priimti į vaikų kambarį. Šitas kūdikis buvo savotiškai patrauklus, ir aš bijojau, kad vaikų kambaryje jis bus skriaudžiamas ir mažiau prižiūrimas. Aš dažnai būdavau su juo, nors ypatingo dėmesio jam ir nereikėjo. Kadangi auklė mergytę laukan išsiveždavo vežimėliu, man tekdavo berniuką nešti glėbyje, ir aš atsisėdavau artimiausiame parke su miegančiu kūdikiu ant rankų.

Vaikai nuo kūdikystės dažnai sirgo: kosulys, paraudusi gerklė, o sūneliui dar prisimetė ausų uždegimas. Sirgdamas berniukas buvo tylus ir kantrus, ir kai gydytojas pasakė, jog ausų uždegimas labai skausmingas, aš negalėjau patikėti, kad tas kūdikis kenčia. Tarpais

jis muistė galvutę ir tyliai dejavo. Man buvo prisakyta kas valanda, dieną ir naktį, lašinti jam į ausis vaistus, ir aš tiksliai dariau tai, nors jis nedejavo ir manęs nežadino. Kai vaistai nepadėjo, teko pradurti pūlinius. Gydytojas liepė vyrui tvirtai laikyti berniuką, o pats tuo metu pradūrinėjo ausis. Tada jau berniukas klykė ne savo balsu. Aš buvau išprašyta iš kambario, bet vis tiek girdėjau širdį veriantį vargšo vienerių metų kūdikio klyksmą. Tačiau po pradūrimo jis iškart nutilo, aš įėjau į kambarį užvertomis akimis. Jis tuoį manęs paklausė, kodėl mano akys raudonos. Atsakiau, kad man buvo labai jo gaila ir aš verkiau. (Gydytojas įspėjo, kad ta operacija labai skausminga ir net suaugusieji rėkia iš skausmo.) Jis iškart mane patikino, kad jam nebeskauda, ir pasiprašė paimamas ant rankų, o tada visą kūnelį prisipaūdė man prie krūtinės. Vaikai vis persisaldydavo, - garstyčių trauklapai, taurės, mikštūros ir vėl lašai į ausis, bet tai jau vyko ligoninėje, ir auklė buvo ten su juo dvi dienas.

Po kelių peršalimų dukrytei visą laiką būdavo šiek tiek pakilusi temperatūra, ir tai rodė, kad jai gali būti bronchų tuberkuliozė. Buvo nuspręsta žiemą nuvežti ją į Šveicariją. Kadangi palikti dukrelę vieną tarp svetimų man buvo nepakeliama, o palikti berniuką be motinos su aukle irgi nenorėjau, išvažiavau su jais abiem, o mus lydėjo vyras.

Ten, kalnuose, Lezene, jie buvo paguldyti į vaikų sanatoriją, aš irgi gyvenau joje. Pavasarį abiem buvo išoperuota tonzilės ir polipai. Vargšai vaikeliai vėl kentėjo. Kadangi jiems nebuvo galima keltis, jie visą dieną gulėdavo lovytėse dideliame atvira balkone arba kambaryje atidarytomis durimis. Man teko juos užiminėti ir linksminėti, o kadangi ten buvo apie dešimt vaikų, kiekvienas, matydamas, kiek daug dėmesio aš skiriu savo vaikams, kviesdavosi mane: čia jam ką nors paduok, čia parodyk, čia nupiešk. Tada mano vaikai imdavo pavyduliauti ir prašyti prieiti prie jų. Norėdama visus nuraminti ir kuot nors užimti bei paguosti, aš paleisdavau patefoną ir šokdavau. Visi būdavo sužavėti, niekas nebesijausdavo nuskriaustas. Po trijų mėnesių tokio režimo jiems jau buvo leista apsiręngti ir išeiti į lauką. Mes vaikščiodavome, aš juos važinėjavu rogutėmis. Mažylis buvo išdykęs ir neklaužada. Buvo labai gyvas ir

linksmas, visi praeiviai į jį atkreipdavo dėmesį, ir aš mačiau, kad jis to nori.

Pavasariį atvažiavo mano vyras, ir mes perkėlėme vaikus iš sanatorijos į poilsio namus. Nuostabi vieta, kurioje daugiausia gyveno jau mokyklinio amžiaus vaikai. Iš pradžių mano vaikų net nenorėta priimti - jie buvo tokie maži ir beveik nemokėjo prancūzų kalbos. Namų šeimininkė, visų vadinama Tanyte, ir "oncle Ernest" - jos vyras, seniai palaidoję savo vienintelį sūnų, dievino vaikus; dabar visą savo gyvenimą paskyrė svetimiams vaikams. Mano mažasis sūnelis juos abu sužavėjo, ir jie priėmė maniškius, padarydami išimti, o tada Jurgis tapo Tanytės ir visų vaikų numylėtinu. Visiems savotiška įspūdi darė jo elgesys. Nemokėdamas nė žodžio prancūziškai, jis sugebėdavo parodyti, ko nori ir kaip kas turi būti; valdingas ir rimtas, jis nejučia priversdavo visus būti jam ypač atidžius, ir todėl visi norom nenorom imdavo jo kausyti. Šeimininkai, labai kultūringi žmonės, svetimiems vaikams atiduodavo savo meilę ir rūpestį. Turėjo jie keletą pagalbininkų ir savo gydytoją. Vaikams atskiri kambariai, bendra valgykla, gimnastikos salė, didelė plati, atvira veranda - joje vaikai gulėdavo kiekvieną dieną, kvėpuodami grynu oru, ir tai vadinosi "silence". Vyresnių kaip 8 metų vaikų nebuvo. Jų čia atvažiudavo iš viso pasaulio, iš visų Europos šalių ir net iš Amerikos. Žiemą jie vienomis trumpikėmis ir batais slidinėjo ir važinėjo si rogutėmis, o vasarą karietomis iškylaudavo, jiems buvo rengiamos gegužinės. Taigi aplinka pusiau šeiminikiška, pusiau sanatorinė; geresnių gyvenimo sąlygų nebuvo galima išvaizduoti, ir mudu su vyru grįžome į Lietuvą. Mums reguliariai buvo rašoma apie vaikus ir siunčiamos fotografijos. Ryšys buvo palaikomas. Vaikai sveiko ir vystėsi.

Praėjus 4 mėnesiams nuvažiavau jų aplankyti. Radau juos sustiprėjusius. Dukrelė laisvai čiauskėjo prancūziškai, o Jurgis, kaip ir anksčiau, kalbėjo nedaug, bet striukas jo žodynas buvo tikslus ir visiems suprantamas.

Ši kartą palikau juos lengvesne širdimi. Ten juos visi mylėjo, ten jiems buvo gera. Šveicarijoje jie prabuvo pusantrų metų. Tačiau, grįžęs namo vasarą ir iki rudens išgyvenęs sėkmingai, Jurgis ruden-

(nukelta į 4 psl.)

■ Latvijos užsienio reikalų ministerija informavo šalyje reziduojančius užsienio šalių diplomatus apie praėjusią savaitę Rygoje išvaikytą rusakalbių pensininkų demonstraciją. Į susitikimą, kuriame buvo parodyta įvykių Rygoje vaizdajuostė, buvo pakviesti JAV ambasadorius, apie 20-ties kitų šalių, daugiausia Europos Sąjungos valstybių, diplomatai, taip pat Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos misijos vadovas. Latvija, siekianti narystės ES ir NATO, labai jautriai reaguoja į užuominas, kad šalyje pažeidžiamos rusų mažumos teisės. ES jau yra kritikavusi Latviją dėl lėtos šalies rusakalbių natūralizacijos.

■ Rusijos URM išplatino pareiškimą, kuriame ryžtingai pasmerkė sovietinių karių kapų Liepojoje išniekinimo faktą ir pareiškė, kad vertina jį kaip "vieningos įvykių Latvijoje grandinės, susijusios su nacionalizmo ir rusofobijos logika, dalį ir kaip oficialiosios Rygos bandymą "karingo nacionalizmo principui" suteikti "valstybinės politikos rangą". "Iš pradžių Latvijos nacionalradikalai kumščiais ir lazdomis užpuola beginklius senius ir moteris, o po kelių dienų ruošiasi surengti SS kariuomenėje tarnavusių latvių suelgą", sakoma pareiškime. Rusijos URM pareikalavo nubausiti karių kapų išniekinimo kaltininkus. Atsakydama į pareiškimą, Latvijos URM apgailestavo dėl kapų išniekinimo, tačiau pakvietė Rusiją nedaryti toli siekiančių išvadų.

■ Pskove Rusijos kairiųjų ir nacionalistinių partijų atstovai prie šais Latvijos konsulatą sudegino Latvijos valstybinę vėliavą.

■ Estijos kompanija "Silmet Grupp" ir du rusų naftos koncernai nutarė Šiaurės Rytų Estijoje pastatyti 120 milijonų dolerių kainuosiančią naftos perdirbimo įmonę, kuri per metus galės perdirbti du milijonus tonų naftos.

Vasario 16-oji Philadelphijoje

Philadelphijos apylinkės LB valdybos ruošiamas 80-tas Nepriklausomybės atstatymo minėjimas buvo švenčiamas vasario 15-tą dieną. Jis prasidėjo Šv. Andriejaus bažnyčioje iškilmingomis mišiomis, kurias koncelebravo parapijos administratorius kun. Petras Burkauskas, prelatas Leonas Peciukevičius ir kun. Juozas Rymdeika. Su savo organizacijų vėliavomis procesijoje dalyvavo atėitinkai, skautai ir Lietuvos vyčių 3-čioji kuopa. Vėliavas lydėjo Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos mokiniai ir tautiniais rūbais pasipušusios moterys. Prasmingą pamokslą lietuviškai pasakė prelatas Peciukevičius, buvęs šios parapijos vikaras prieš 50 metų. Per mišias giedojo "Vilties" choras, vadovaujamas Anelės Kaulinytės. Mišias filmavo vietinis CBS televizijos kanalas.

Minėjimas buvo tęsiamas Lietuvių Namuose, "Vilties" chorui sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus ir "Malda už Tėvynę". Invokaciją lietuviškai sukalbėjo kun. Juozas Rymdeika. Tai jaunas kunigas, susidomėjęs savo šaknimis, žadąs vasarą praleisti Lietuvoje. Susirinkusius svečius pasveikino JAV LB Philadelphijos apylinkės pirmininkė Roma Krušinskienė. Minėjime dalyvavęs Philadelphijos miesto meras Ed Rendell buvo šiltai dalyvių sutiktas, nes per septynerius savo kadencijos metus nepraleido nė vieno Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo. Perskaitęs oficialią proklamaciją ir sveikinimą, meras Rendell pasidžiaugė Amerikos lietuvių įnašu į miesto kultūrinį gyvenimą ir jų sugebėjimu perduoti savas tradicijas jaunajai kartai. Padėkai valdybos narė Jeanne Dorr įteikė miesto merui gintarinę skulptūrą.

Programos eigą sklandžiai pravedė ir prelegentus pristatė Jane Cox ir Vidmantas Rukšys. Angliškai kalbą pasakė dr. Paul Goble, buvęs Baltijos šalių skyriaus viršininkas JAV Valstybės departamente. Šiuo metu jis yra Laisvosios Europos radijo direktorius ir kartu dėsto tarptautinės politikos kursą Georgetown ir George Washington universite-

tuose. 1994 metais, už nuopelnus Lietuvai, JAV LB krašto valdyba jam suteikė Lietuviių Bendruomenės "Amber Award". Dr. Goble yra pradėjęs rašyti ambasadoriaus Stasio Lozoraičio biografiją.

Savo kalboje dr. Goble prisiminė, jog Lietuvos Nepriklausomybės minėjimuose kalba jau 3-čią kartą. Pirmąjį kartą kalbėjo 1991 m. Baltimorėje, po Krūviniojo Sekmadienio įvykių, kada grėsmė Lietuvai buvo didžiausia. Antrąjį - 1995 m. Seattle mieste, kada nepriklausomybės lūkesčiai atrodė nepasiekiami. Trečiąjį - šiandieną Philadelphijoje, kada ateitis atrodo šviesiausia, po Valdo Adamkaus išrinkimo prezidentu ir Amerikos-Baltijos Chartijos pasirašymo. Tačiau, anot prelegento, grėsmė Lietuvai dar yra labai reali dėl trijų priežasčių:

1. Rusijos užmačios. Rusijos valdžia nei jos žmonės pilnai nepripažino 1990-91 metų įvykių Lietuvoje. Baltijos šalys yra laikomos "artimuju (skaityk: laikinu) užsieniu". Nuo 1993 m. Rusija, neatsižvelgianti nei Amerikos nuomonės, kategoriškai priešinasi Baltijos šalių priėmimui į Vakarų struktūras - NATO ir Europos Sąjungą.

2. Vakarų abejingumas. Todėl, kad Baltijos šalims iš Maskvos nekyla tiesioginė grėsmė, Vakarų dėmesys joms yra sumažėjęs. Nebemirga Lietuvos vardas Amerikos spaudoje, o kada pasirodo straipsnis, tai vis nupiešia negatyvų vaizdą.

3. Vidaus struktūrų silpnumas. Atgavus nepriklausomybę, reikėjo steigti vidaus struktūras: valdžios organus, bankus, užsienio politikos aparatą. O jos, ypač bankų sistema, gali būti lengvai pašaliečiui prieinamos suklustojimui, kaip įvyko su Latvijos valstybinių banku. Okupacijos metu lietuviai nebuvo užkonservuoti gintaro gabale, bet juose buvo nuodugnai ugdomas rusiškas, sovietiškas mentalitetas. Gaila, kad dar šiandien valdžioje yra daugiau nomenklaturininkų, negu kunigų parapijose.

Todėl užsienio lietuviai turi

Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos vaikučiai ir moterys, dalyvavę procesijoje mišiose už Lietuvą Šv. Andriejaus bažnyčioje Philadelphijoje; vidury - kunigai Rymdeika, Burkauskas ir prel. Peciukevičius

budėti toliau - dar diasporos darbas nepasibaigė. Reikia nenuostoti įtakoti Amerikos prezidentą, Senatą ir Kongresą, kad rūpintųsi ir domėtųsi Lietuvos reikalais.

Lietuviškai žodį tarė Asta Banionytė, 8-rius metus vadovavusi JAV LB visuomeninių reikalų įstaigai Washingtone, šiuo metu dirbanti Laisvosios Europos radijo komunikacijos skyriuje. Asta yra gimusi ir augusi Detroite, baigė lituanistinę mokyklą, skautavo ir šoko tautinių šokių ansamblyje. Baigė Michi-

gan universitetą, gaudama bakalaurą laipsnį iš politinių mokslų.

Savo kalboje prelegentė aptarė Amerikos-Baltijos Chartiją, nesenai pasirašytą prez. Clinton ir 3-jų Baltijos šalių prezidentu. Nors pati Chartija negarantuoja Lietuvos saugumo, tačiau joje Amerikai pasizada padėti Baltijos šalims pasirošti NATO ir ES narystėms. Tam tikslui yra įsteigta darbo grupė, kuriai vadovaus Straub Talbot. Rusija nenori matyti Amerikos, nei Amerikos lietuvių įtakos Lietuvoje. Užtat ši Chartija, o taip pat ir Valdo Adamkaus

išrinkimas prezidentu turi tokią didelę reikšmę.

Toliau Dalia Jakienė, Lietuvių Fondo įgaliotinė Philadelphijos apylinkėje, trumpai apibūdino šio fondo svarbą ir įnašą išeivijos kultūriniame gyvenime ir įteikė Liet. Fondo skirtą finansinę paramą Vinco Krėvės lituanistinei mokyklai.

Meninėje dalyje "Vilties" choras sudainavo "Šiaurės pašvaistę" (muz. Stepo Sodeikos, žodž. B. Brazdžionio), "Mano Tėvynei" (muz. Anelės Kaulinytės, žodž. (nukelta į 7 psl.)

Šviesos ir tiesos alkis

(atkelta iš 3 psl.)

riausybę sudarė įvairių ideologijų ir politinių grupių atstovai, nepriklausomos Lietuvos aukštosiose mokyklose išsimokslinę idealistai. Dauguma jų Lietuvoje įgytas žinias buvo gilinę užsienyje. (Reikia stebėtis, kad nė viena dabar veikianti politinė partija Lietuvoje nesiliama iniciatyvos įstatymškai įteisinti Lietuvos nepriklausomybės 1941 m. atstatymą, aplaistytą tikrų Lietuvos patriotų krauju.)

Vokiečių okupacijos metu 1941-44 m. Lietuva naciams tokių kolaborantų kaip Nėris ir Venclova nedavė. Ir bolševikų, ir nacių okupacijas sutiko ne-

priklausomo laikotarpio šviesos ir tiesos prisotinta jaunesnioji karta, paruošta "smurto akivaizdoje nugalėti baimės instinktą" (dr. Adolfas Damušis). Taip gimė antinacinė ir antibolševikinė rezistencija, kurios pasaulis (o gal ir mes patys) dar pilnai nepažįsta.

1944 m. Lietuvon grįžo bolševikiniai nusikaltėliai ir žiauriausiu būdu lietuvių tautą prievartavo 50 metų.

"Dainuojanti revoliucija" 1990 m. trečią kartą šiame šimtetyje atkūrė Lietuvos nepriklausomybę. "Lietuva, Lietuva" skandavo tiesos ištroškusi lietuvių tauta. Tačiau ir skanduotojų eilėse buvo įsimaišę KGB slappyvardžius

neįėjusių agentų, savanaudžių oportunistų, ateistinių davatku, tinginystės ir alkoholio mirtinai sužalotų sielų. Jos visos tapo dvasinio tautos atgimimo stabdžiais. Per pirmuosius septynerius nepriklausomo gyvenimo metus ne visus ir valstybę valdančiųjų žingsnius lydėjo "ir šviesa, ir tiesa", ko linkėjo dar praėjusio šimtmečio pabaigoje dr. Vinco Kudirkos parašytas Lietuvos himnas.

Reikia linkėti, kad tie žingsniai pagreitėtų, kai prie valstybės vairo atsistojo naujai išrinktas prezidentas Valdas Adamkus.

sūnus

(atkelta iš 3 psl.)

niop ėmė karščiuoti. Dabar jau jam buvo lengvos formos bronchų tuberkuliozė. Tėvui vėl teko jį vežti į Šveicariją, į tą pačią vietą. Ten visi jo buvo pasiilgę ir džiaugėsi vėl galėdami jį priimti į savo šeimą. Šveicarijoje jis išbuvo pusę metų, patį niūriausią ir tamsiausią laiką Lietuvoje, o ten, ant sniego, plieskiant saulei, jis daugiausia laiko praleidavo gryname ore beveik nuogutis.

Jam grįžus namo, mes turėjome nusisamdyti mielą, jauną merginą, lenkė, kuri buvo mokiusi vienuolyne Prancūzijoje ir kalbėjo prancūziškai. Staška buvo maloni ir linksma, patiko vaikams, jie greit susidraugavo ir kartu draugiškai leido laiką. Jurgiui buvo užsakyti įvairių formų bei dydžių kubeliai, ir jis po kelias valandas rimtai juos dėliodavo, statydamas įvairiausias piliis. Jo fantazija buvo beribė, statiniai kartais išdėdavo nuostabiai gražūs, ir dažnai renkant žaisliukus kai kada būdavo gaila griauti tas piliis. Vaknai mes jas palikdavome nakčiai, kad rytą vėl galėtume jomis pasigrožėti. Tuomet aš nusprendžiau, kad jis turi būti architektas.

Mažasis Jurgiukas nebuvo ypač meilus, bet negalima pamiršti kai kurių atsitikimų, kada jis pasirodė jautrus ir rūpestingas, visai ne kaip vaikas, ir tai mane stebino ir jaudino, nes buvo neįprasta.

Grįžęs iš Šveicarijos ir kalbėdamas tik prancūziškai, jis negalėjo žaisti su kitais vaikais, todėl visuomet būdavo šalia manęs. Buvo vasara. Mes vasarojome prie jūros Palangoje. Kartą būrys vaikų įtraukė Jurgį į bendrą žaidimą. Aš džiaugiausi dėl jo ir dėl to, kad galėjau nors pusvalandį laisvai paskaityti. Staiga jis pribėga prie manęs ir kone su ašaromis ima tempti už rankos prie vaikų, jausmingai kartodamas, kad negalys palikti manęs vienos vienutėlės, kai jis pats taip įdomiai žaidžia. Aš vos jį įtikinau, kad skaitau ir kad man įdomu pasidėti su knyga.

Arba tuo pačiu laikotarpiu, jau baigiantis vasaros sezonui, aš su vaikais likusias atostogų dienas leidau pensione miške. Ten svečiavosi dar ir kita šeima su vienturte dukrele. Tėvas dirbo Lietuvos konsulate Paryžiuje, ir mergaitė puikiai kalbėjo prancūziškai. Mūsų vaikai greit susidraugavo, ir per mergaitės gimimo dieną jos tėvai

pakvietė mano vaikus į šventę. Kai visi susėdė prie stalo, staiga mano Jurgis pašoko ir uždusęs atlekė pas mane į antrą aukštą. Jis skubiai čiupo mane už rankos ir ėmė tempti žemyn, į valgomąjį, kur visi jo laukė. Nors aš džiaugiausi galėdama pailsėti, teko nueiti prie stalo, atsiprašyti ir paaiškinti, kas atsitiko. Lipdamas žemyn, jis pakartojo, kad ten ant stalo pridėta skanių valgių ir kad aš būtinai turinti pasidalyti džiaugsmu su jais. Mergaitės tėvai nepaprastai stebėjosi šitokių ketverių metų berniuko poelgiu: paprastai tokio amžiaus vaikai būna egoistiški ir galvoja tik apie save.

Ir dar vienas atsitikimas man įsiminė visam gyvenimui. Berniukui jau buvo suėję penkeri metai. Gyvenome vasarnamyje pušyne. Už kvartalo gyveno draugai, kurie irgi turėjo du vaikus - mergaitę ir berniuką, beveik vienmečius su maniškiais. Jie dažnai kartu žaisdavo, ir tą dieną atsitiko taip, kad mano Jurgis buvo basas. Atėjo laikas pietauti, vaikai vis negrįžo, ir aš per mišką (tiesiausiai keliu) nueėjau parsivesti vaikų namo. Įkaitę sausi žabarėliai ir spygliai skaudžiai badė berniukui kojas, aš pasiūliau jam sėstis man ant kupros ir šitaip nešiausi namo.

Nešamas jis visą kelią kalbėjo, kad užaugęs man atsidėkosias. Nusikrisdai į Mėnulį ir atvešias man daug aukso, nusamdsyias tarnu, kurie mane rengsia, valgydinsia, šukuosia. Mat jis buvo prisižiūrėjęs, kaip jo draugų mama, artrito prirakinta prie krėslo ir nevaldanti nei koju, nei rankų, yra valgydinama, rengiama ir šukuojama. Tas dėkingumas, šitoks noras man atsidėkoti sujaudino mane ir sugraudino iki širdies gelmių. Tada man pasirodė, kad tas berniukas man artimas jau labai seniai, kad tarp mudviejų yra kažkoks nepaprastas, subtilus ryšys.

Dukrelė jau lankė mokyklą, ir Jurgis, atrodo, taip pat buvo pradėjęs mokytis lietuvių mokykloje. Kartą žiemą mūsų dukrelė buvo pakviesta į draugės gimimo dieną. Paprastai žmonės nežinojo, kaip vaišinti vaikus. Pakvietė juos pietų metu, mes namie jų nepavalgydinome, o ten jie buvo vaišinami saldumynais bei kažkokių saldžių antpliu ir - kaip įprasta pas mūsų "vaišinguosius šeimnininkus" - verčiami gerti ir gerti, nors mažais stikluokais, bet, matyt, gėrimas buvo stiprus. Vargšas berniukas grįžo namo visai girtas. Mūsų dukrelė, sunerimusi dėl keistai linksmo brolio elgesio, skubiai parvedė jį namo. Jam labai sukosi galva, berniukas buvo išblyškęs, vargšelis atrodė visiškai ligonis. Po to Jurgis niekada nebegėrė, ypač vengė stiprių gėrimų, taip pat nemėgo ir alaus.

Kartais išgerdavo porą taurių vyno.

Vaikai pradėjo mokytis muzikos, ir Jurgiui neblogai sekėsi. Būdamas tik šešerių metų, jis kartą koncertavo per radiją, grojo be klaidų, mintinai. Ir mokykloje per kalėdinę vaikų programą skambino su seserim keturiomis rankomis. Muzikos mokytoja už daromą pažangą ypač gyrė Jurgį, o jis po dvejų metų atsisakė mokytis, sakydamas, kad muzika - moterims, o ne vyrams, nors jų mokytojas buvo jaunas, talentingas muzikantas. Galbūt mokytojas netinkamai juos mokė, daugiau skambindamas pats, negu reikalaujamas, kad skambintų vaikai. Matant, kad berniukas visiškai nenori sėsti prie rojalio, teko nutraukti pamokas. Gerokai vėliau Jurgis man priekaištavo, kad aš pasidavusi jo protestams ir neprivertusi jo mokytis, reikėję toliau tęsti pamokas. Jaučiausi kalta, nes tėvas į šį reikalą nesikišo, o aš maniau, kad jei jis mokysis be noro, tik verčiamas, iš to nieko gero nebus, juoba kad Jurgis buvo užsispyręs ir sunkiai palenkiamas.

Sulaukus aštuonerių metų, jam teko iškėsti apendicito operaciją, ir ji paliko jo sieloje neišdildomą įspūdį. Kodėl operacija buvo daroma be narkozės, aš iki šiol nesuprantu. Teisybė, buvo smarkus aklosios žarnos uždegimas, ir operacija reikėjo daryti neatidėliojant.

Vargšas berniukas dejavo, o aš už durų, girdėdama jo dejonas, gaudžiai verkiau. Man atrodė, kad operacija trunka amžinybę. Vėliau jis krūpčiodamas pasakojo, kad jautęs kaip pjaustomas jo kūnas, kaip išpjaujama akloji žarna, o paskui kiekvienas adatos duris ir siūlo varstymas, užsiuvinėjant gyvą kūną, buvę ypač siaubingai. Jis tarsi kaltino gydytoją už tokį gyvo žmogaus kankinimą ir mus, tėvus, už tai, kad leidome taip žiauriai jį kankinti. Visą gyvenimą jis organiškai negalėjo žiūrėti į žaizdas ir kraują.

Sveikdamas ligoninėje, jis labai nuobodžiavo, iki tol knygų neskaitydavo (irgi iš kažkokio užsispyrimo - "nenoriu ir neskaitysiu"). Tačiau vieną sykį jį aplankė bendraklasis ir atnešė jam Mayne Reido knygą. Mūsų bendram džiaugsmui, jis ją perskaitė. Po to jau Jurgis skaitė vaikišką literatūrą.

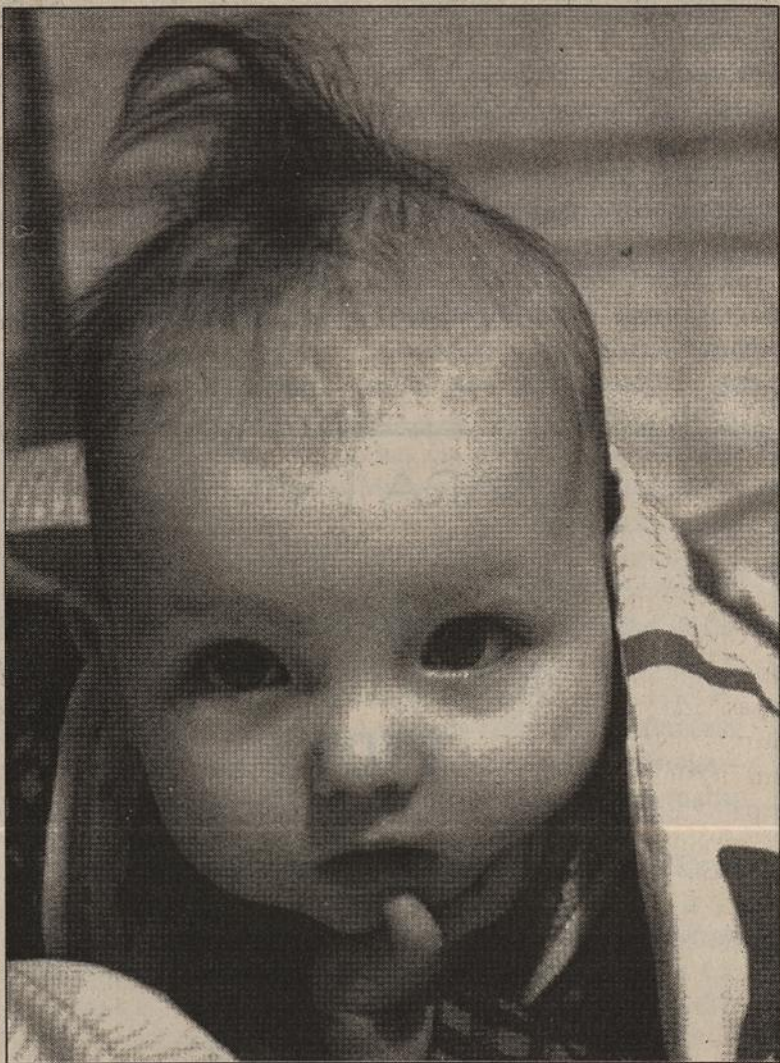
Vieną iš vėlesnių žiemų vaikai sirgo kokliušu su nepraėinančiu kosuliu ir neišvengiamu vėmimu. Buvo keista, kad dukrelė, užsikrėtusi nuo jo, nustojo sirgti, daugiau nekosėjo, o Jurgis kosėjo, lyg vėl būtų pradėjęs sirgti. Tai tesėsi pernelyg ilgai ir teko kreiptis į gydytoją. Gydytojui užteko autoritetingai ir aiškiai jam pasakyti, kad kokliušas jau praėjęs ir jis turi liautis kosėjęs. Šį įtaigi pasirodė esanti pats geriausias vaistas.

(bus daugiau)

Sigitas Parulskis

IŠTIKIMYBĖ

tupi gipso balandžiai
Dievo namų pastogėj
ateina javų pirklys
paberia aukso grūdų
krenta pajuodę balandžiai
ir dūžta pirkliui po kojų

Salomėja

V. Kelero nuotr.

Virginija Paplauskienė

VINCO KRĖVĖS ATMINIMUI

Maironio lietuvių literatūros muziejus pasitiko Vinco Krėvės-Mickevičiaus 115-ąsias gimimo metines nauju leidiniu, jam žinančiu šio rašytojo, žurnalisto, visuomenės veikėjo atminimą. Leidinį parengė šio straipsnio autorė. Dailininkas - V. Čekavičius, fotografai - broliai Černiauskai, A. Urbanas, Z. Baltrušis, išspausdino spaustuvė "Morkūnas ir Ko", esanti Kaune. Išleidimą finansavo Kultūros ministerija.

Nedidelio formato, 32 puslapių knygelėje, pasitelkiant rankraščius, nuotraukas, knygų viršelius ir dokumentus, apžvelgiamas V. Krėvės nueitas kelias. Galime pamatyti nuotraukų Baku laikotarpio kūrybingiausių gyvenimo metų. Kauno laikotarpis atskleistas plačiau: tai darbas universitete, aktyvi žurnalistinė veikla, nuotraukose - laikraščiai, žurnalai, tęstiniai leidiniai, kuriuose bendradarbiavo ar kuriuos V. Krėvė redagavo, atspindėtas taip pat aistringas tautosakos rinkėjas darbas. Jis artimai bendradarbiavo su teatralais - ne vienas jo kūrinyse buvo pastatytas Valstybės teatre. Didžiausia V. Krėvės gyvenimo tragedija - Tėvynės netekimas, išeivio dalia Vokietijoje, Glasenbacho stovykloje. To laikotarpio V. Krėvės nuotraukos liūdnos ir graužios. Kitas gyvenimo etapas - Amerika, Philadelphia. Šis gyvenimo tarpsnis dvelkia Tėvynės nostalgija ir noru sugrįžti... Ir štai nuotraukose matome jau sugrįžtantį klasiką su žmona - de ja, tik po mirties. Leidinyje panaudotos nuotraukos iš literatūrinės ekspozicijos (veikiančios jau 20 metų), skirtos rašytojui ir esančios Maironio lietuvių literatūros muziejuje, taip pat šio muziejaus filialo - V. Krėvės memorialinio muziejaus Subartonyse.

Pagrindinis leidinio tikslas -

perteikti skaitytojams paties V. Krėvės mintis apie nueitą gyvenimo kelią, taip pat siekta, kad apie jį būtų jo artimieji, draugai, tiesiogiai ir netiesiogiai susiję su juo išeivijos atstovai. Su viena iš dalinios rupia duonos pluta Glasenbacho stovykloje (Č. Grincevičius), kitiems dėstė Pensilvanijos universitete (V. Maciūnas). Norėjosi parodyti, kaip V. Krėvė vertino žymūs išeiviai - A. Vaičiulaitis, J. Grinius, J. Blekaitis, S. Yla.

Iš viršelio į mus žvelgia susimastęs profesorius, o apačioje jo žodžiai: "Aš norėjau atvaizduoti milžinų sielą - senovinę Lietuvą..." Tai lyg jo kūrybos pasaulio raktas. Leidinio maketas buvo parengtas prieš trejetą metų, bet tik šiemet pavyko gauti pinigų jam išleisti. Džiugu, kad knyga pasirodė klasiko jubiliejaus išvakarėse. Mintis parengti tokio pobūdžio leidinį gimė prieš daugelį metų. Maironio lietuvių literatūros muziejaus fonduose yra nemažas rašytojo archyvas. Daugiau nei prieš 30 metų V. Mykolaičio-Putino žmona perdavė muziejui šeimos išsaugotą V. Krėvės rašomąjį stalą, dailių svetainės komplektą, taip pat memorialinės bibliotekos dalį. Pernai Vilniuje įsikūrus V. Krėvės muziejui, rašomąjį stalą ir komplektą teko atiduoti.

Šio straipsnio autorė beveik prieš 15 metų surengė ekspediciją, norėdama rasti medžiagos apie rašytoją. Nuo tada prasidėjo draugystė su V. Krėvės jauniausia seserimi Verute Mickevičiute-Lapėnienė. Ji gyveno brolio namuose Kaune apie 12 metų. Iš jos pavyko gauti nemažai eksponatų, buvo užrašyti atsiminimai. Rūpintis galutiniu tėviškės sutvarkymu. Šiomet sueis 30 me-

(nukelta į 7 psl.)

JAV neseniai išleista Davido Kingo knyga "The Commissar Vanishes: The Falsification of Photographs and Art in Stalin's Russia". Joje kruopščiai surinktos sovietų istoriją falsifikuojančios fotografijos. Bet ne tik tai. Knygoje, kurioje analizuojamas tik fotografijos dokumentumas, tarsi netyčia užčiuopiami fakto ir išmonės susipynimai - perdirbama ne tik realybės kopija, bet ir grynai vizualia medžiaga užkoduotos prasmės. Taip perdirbama ir sąmonė. Iškarpytomis nuotraukomis ne tik pateikiama netikra gyvenimo regimybė, bet ir konceptualizuojama pati fotografija, - tai jau ne tik dokumentas, tai "meninė" idėja.

Dingę žmonės

Tatjana Tolstaja

Kartkartėmis kiekvienas vaikas kokio nors istorijos vadovėlio iliustracijoje vaizduojamam žmogui pripaišo ūsus ar akinius. Vyrai paprastai papuošiami karoliais, auskarais, puriomis garbanomis, didelėmis, storomis lūpomis, gilia, plačia dekolte ir, jei yra vietos, krinolinu. Moterys "pagražinamos" penkias dienas neskusta barzda, randais, piratišku akidankčiu ir degančia cigarete, ikišta tarp dantų. Mano istorijos vadovėlis atrodė panašesnis į Venecijos karnavalo iliustraciją nei į vadovėlį. Tas seniai pamirštas trisdešimties metų senumo malonumas nebuvo piktavalis: kaip tai suprantu dabar, bundantis seksualinis smalsumas ir lyčių skirtumų suvokimas įtraukia trylikametį vaiką į kūrybišką žaidimą. Visa tai buvo persirenginėjimas, teatras, karnavalas, ribų išbandymas, socialinių vaidmenų keitimas.

Būdami tokio amžiaus mes į save žiūrime nerūpestingai: mielai nusifotografuojame iškišę liežuvius ar išvertę akis. Kai tampame vyresni, vis dažniau, žiūrime į savo pačių atvaizdą su nerimu ir įtarimais: koks aš čia storas atrodau! Paslėpk tą nuotrauką! Galų gale kai kurie pradeda tiesiogiai kištis į praeitį...

Visa tai yra nekenksmingas privatus gyvenimo falsifikavimas. Galų gale kas mes tokie? Tiesiog žmonės. Bet kas, jei mes būtume tironai, turintys neribotą galią?

Davido Kingo fotografijų albumas prasideda dideliu spalvotu trijų ketvirčių Stalino portretu, nutapytu Andrejevo 1922 m., t. y. tada, kai dar buvo gyvas Leninas...

Čia Stalinas atrodė vyresnis nei keturiasdešimt dvejų. Jis dar nėra valdovas, bet iš jo akių ir burnos galima perskaityti slapto vilio ir atsargumą. Ar būsimajam diktatoriui patiko šis portretas? Reprodukciijoje išliko netikėti Stalino komentarai: "Ši ausis liudija, kad menininkas nenusimano apie anatomiją". Ir vėl: "Ausis rėkia, šaukia prieš anatomiją". Ir pati ausis (eilinė, niekuo neišsiskirianti ausis) pažymėta rėbiu raudonu kryžiumi!

Ši nepaprasta iliustracija, strategikai idėta pačioje albumo pradžioje, duoda grėsmingą toną visiems 192 puslapiams, kuriuose gausu fotografijų, istorinių pastabų ir niūraus teksto humoru. Albumas atskleidžia metodus, kuriais per visą sovietinį laikotarpį, bet ypač valdant Stalinu, buvo beveik neatpažįstamai keičiamos, iškraipomos, taisomos ir išvalomos istorijos fotografinės reinkarnacijos. Jame parodoma, kaip vienas po kito, politikams pareikalavus, iš fotografijų dingdavo žmonės, ir likdavo skylė erdvėje, regis, nepaaiškinamas plyšys išsirikiavusių draugų eilėje.

Tuščia erdvė, kur anksčiau buvo dingęs žmogus, užpildoma arba balkšvu dūmeliu, arba juoda dėme, kartais staiga išaugusiais krūmais, netikėta antikine kolona. Kartais dingusieji, atrodo, kabinasi už pasilikusiųjų, jie nenori išdilti. Be to, įdomiai

žvelgdamas po didinamąjį stiklą, gali atskirti šen ten nupjautą petį (tai lyg nuotraukoje paliktos figūros kaklo lengvas patinimas), ar kelį (jis kyšo iš kažkieno kito rūbų klosčiu), ar keistą švytėjimą ten, kur kažkas anksčiau stovėjo. Ir turbūt nereikia aiškinti, kad išskusti iš fotografijų žmonės buvo lygiai taip pat negailestingai ir be pėdsakų išskusti iš gyvenimo...

David King ypač kruopščiai padirbėjo - jis surinko didžiulį sovietinio laikotarpio fotografijų archyvą, kurį sudaro originalai ir jų įvairios reinkarnacijos. Knygoje "Komisaras dingsta" yra tik dalis šio archyvo. Tai, kad valdant Stalinui (taip pat ir vėliau), fotografijų falsifikacija buvo neišvengiamas ir giliai įsišaknijęs dalykas, yra gerai žinoma, bet kai savo akimis pamatai to falsifikavimo užmoji ir tendencijas, tai pribloškia...

Leninas paskutiniai savo gyvenimo metais nebuvo paralyžuotas, nesišypsojo palaiminto kvailio šypsena, bet buvo aktyvus ir sveikas iki paskutinio atodūso. Svarbiose kelionėse Stalinas visada buvo šalia jo, visada dalyvavo, kai būdavo priimami svarbūs sprendimai; iš esmės jie dirbo kaip lygūs. Bet apie ką mes čia šnekame? Tai Stalinas vadovavo Revoliucijai ir sovietų valstybės statybai, o Leninas tik sudėdavo paskutinius štrichus. Jis klausydavosi išmintingų Stalino patarimų susidomėjęs bei susižavėjęs lyg negrabus mokinukas ar mylintis tėvas ir nuolat stebėdavosi gruzinų genijaus nuovoka. Todėl nestebina, kad pirštu kažką rodantis praeivis dingsta iš vienos visiškai nekalotos fotografijos, - buvo sudaręs išpuodis, kad jis rodė Stalinui teisingą kryptį, bet Stalinas pats ras kelią, labai ačiū. (Ar dar gyvas, praeivi?)

Žiūrinedamas Stalino aprobeutas fotografijas ir fantastinius piešinius (juose jis išmintingas ir spindintis, pats svarbiausias iš aplinkinių) ir lygindamas juos su originalais (čia jis mažas ir suktas, randuotas ir juodbruvas, pasimetęs minioje), negali liautis stebėjęsis tuo portretu su išbraukta ausimi. Kuo ypatinga ta ausis? Kam tas įniršis tas sarkazmas, tie nuodai? Pasenusi, grubi oda, atsargus, vidun nukreiptas žvilgsnis, tamsa, plūstanti veidu - ar visa tai tik mažmožiai? Bet ausis, kurios žmonės, ko gero, nepastebėtų, išprovokavo ne vieną, o du sarkastiškus komentarus. Jis nesupranta anatomijos... Ar nereikia menininko sušaudyti? Dar Stalinas neturi galios to padaryti. Bet greitai turės.

Ausys yra įdomus dalykas. Pirmiausia mes nepažįstame savo ausų, mes jų netgi iš tikrųjų nematome žiūrėdami į veidrodį, nebent labai pasistengtume. Antra, mes nekontroliuojame savo ausų. Skirtingai nei akių, burnos ir plaukų, mes negalime jų užmaskuoti kosmetika, ūsais ar barzda. Trečia, manoma, jog ausies forma yra tokia pat unikali ir individuali kaip pirštų atspaudai, net kai kurios kriminologi-

jos šakos studijuoja ausis šiuo konkrečiu aspektu. Ketvirta, yra patarlė, kurios prasmę galima apibendrinti taip: gali atpažinti gyvūną iš ausų, ausys jį išduoda (vilką ar asilą)!.. Galima išivaizduoti, kad Stalinas, turėdamas igimtą tirono instinktą, gyvulišką uosle, pajuto dar neaiškia demaskavimo grėsmę ir paskelbė pavojų.

Netrukus jis pradėjo naikinti milijonus žmonių... Kam apsimesti, kad tų sunaikintųjų niekad nebuvo, jei visi prisimena, kad jie buvo? Kodėl, užuot paprasčiausiai suvedus sąskaitas su nugalėtais priešais ir susirinkus jų kaukoles, reikėjo vaizduoti, kad tie priešai niekad iš tikrųjų neegzistavo? Man atrodo, kad tamsiajai tirono sielai nerimą kėlė ne tik akivaizdžios priežastys (noras sau priskirti visą gerį, save tapatinti su Dievu ir t. t.), bet ir mistinės, iracionalios mintys. Anot senos magijos taisyklės, iškviesta dvasia reikalauja mišiu, t. y. ištarus vardą, iškviečiama dvasia, demonas, dievybė... Motyvas čia ne "to niekad nebuvo", bet "to niekad daugiau nebebus", - ne tik praėjies, bet labiau ateities išvilymas. O tai dar labiau gašdina.

Šiuo požiūriu, pati keisčiausia Davido Kingo knygos medžiaga yra turbūt tie šeši puslapiai, kuriuose nufotografuoti žmonės su švarkais, marškiniais, kaklaraiščiais, bet be veidų; vietoj jų mes matome juodus kvadratus ir apskritimus... Aleksandras Rodčenko užtapė savo paties sumaketuotos knygos puslapius; figūros, esančios knygoje (partijos nariai), pateko nemalonėn (jie buvo NKVD nužudyti), ir todėl menininkas (iš baimės ar iš pasibjaurėjimo?) rituališkai, simboliškai uždengė jų veidus ir vardus tamsa.

Pasitelkęs didinamąjį stiklą, kad geriau matytų detales, skaitytojas gali pats padaryti stulbinamą atradimą. Pavyzdžiui, 46-48 puslapiuose yra dvi nuotraukos, antroji kurių nufotografuota praėjus 30 sekundžių nuo pirmosios. Vienoje vyriškio palto apykaklė yra apsnigta; kitoje ji visiškai juoda, lyg būtų pasikeitęs jo asmeninis oras. Palyginę nuotraukas, pamatysime, kad retušuotojai pamiršo nupiešti sniegą ant jo pečių - jie buvo taip išitraukę į figūros, anksčiau stovėjusios šio atmosferos stebuklo vietoje, naikinimą. Dažnai, ieškodamas negrabaus cenzoriaus darbo pėdsakų, negali reaguoti kitaip nei Stalinas: tos rankos (kojos, švarkai, apšvietimas, baldai) rėkia, prieštarauja gamtos dėsniams! Skirtumas tas (likimo ironija), kad Stalina įsiutino tikra ausis, o mus juokina dirbtinės galūnės, nežinomų meistrų dirbinyse.

Kingo albume taip pat pristatoma ir gana daug meno kūrinių: grafika, tapyba, tekstilė, skulptūra. Kokybė baisi, temos komiškos. Bet juokas užstringa gerklėje, kai atsimeni tragedijos masą. Dėl šios neįprastos tragedijos ir farso kombinacijos, kuri kelia stiprių ir painių emocijų, Kingo albumas tampa meno kūriniu.

"The New York Review"

Repeticijos Lietuvoje - pasaulinė premjera Vokietijoje

Pasaulinio garso violončelininkas Mstislavas Rostropovičius tris dienas repetavo Vilniuje Nacionalinėje Filharmonijoje. Naują Sofijos Gubaidulinos kūrinių "Sonnen Gesang", skirtą maestro Rostropovičiui, atlieka Nacionalinis simfoninis orkestras ir Kauno valstybinis choras, diriguoja Lietuvos dirigentas Robertas Šervenikas. Vasario 9-12 dienomis šis kūrinyse buvo atliekamas žymiausiose Frankfurto prie Maino, Vupertalio ir Kelno koncertų salėse. R

MENO NAUJIENOS

- **Svarbiausias Nyderlandų operos teatras** rodo dviejų dalių premjerą. I. Stravinskio "Edipas karalius" ir "Psalmių simfonija" yra bendras su Salzburgo festivaliu pastatymas, kuriam diriguoja Hans Vonk.

- **Madrido fonde "la Caixa"** veikia šimto keturiasdešimties 1925-1945 metų ispanų fotografijų, reprezentuojančių šalies foto meno avangardą, paroda.

- **Garsiojoje "Carnegie" salėje** New Yorke gastroliaavo San Francisco simfoninis orkestras. Programoje - G. Mahlerio simfonija Nr. 6, S. Rachmaninovo, I. Stravinskio ir kitų kompozitorių kūriniai.

- **Amerikos režisierių gildija** geriausiu metų režisieriumi paskelbė brangiausio visų laikų filmo "Titanic" kūrėją James Cameron. Gildijos apdovanojimas dažnai vadinamas svarbiu žingsniu "Oscarų", kurie bus įteikti kovo 23 d., link. Apdovanojimas J. Cameronui buvo įteiktas oficialios vakarienės metu. Vakaro vedėjas komikas Carl Reiner ta proga režisierių paragino pasikalbėti su savo advokatais dėl atlyginimo už "Titanic", kurio J. Cameron atsisakė, kai buvo viršytas filmo biudžetas. Prieš 11 savaičių debutavęs "Titanic", kainavęs 200 mln. JAV dolerių, tapo pirmuoju filmu, visame pasaulyje surinkusiu daugiau kaip milijardą JAV dolerių, ir yra nominuotas 14 kategorijų "Oscarams".

- **Houstone, TX**, dar mėnesį veiks paroda "Kristaus kūnas Europos ir Naujosios Ispanijos mene: 1150-1800". Joje eksponuojami 75 S. Botticelli, P. Rubens, I. Tintoretto ir P. Veroneses kūriniai: paveikslai, skulptūros, rankraščiai, tekstilė.

- **Tokyo Metropolitan meno muziejuje** eksponuojami britų meno šedevrai iš Londono Tate galerijos. Tai šimtas kūrinių, datuojamų nuo XVI amžiaus iki šių dienų.

- **Gruzijos dailininkas V. Malineo - Levadzė** Tbilisyje atidarė savo grafikos parodą lietuviškais motyvais "Baltosios karytės gaudymas Justiniškių gatvėje prieš kelionę". Zoomorfinių pavidalų gausa, dailininko teigimu, jam įkvėpė arogantiškieji naujieji Vilniaus rajonai. Anksčiau menininko paroda "Užupio balandžiai ir šmėklos" buvo parodyta privačioje Astos Guobaitienės-Mersedez galerijoje Aukštųjų Sėdėse Valakupiuose.

- **P. Picasso retrospektyva Venecijoje**, ekspertų teigimu, bus svarbiausias "Grand Canal" metų įvykis. Vasario pabaigoje čia atidarys paroda, kurioje pasakojama apie Pablo Picasso pirmąją viešnagę Italijoje 1917 metais ir jos įtaką didžiojo menininko kūrybai. Ekspozicijos kuratorius - P. Picasso muziejaus Pariziuje direktorius Philippe Regnier. Paveikslai, surinkti iš viešų ir privačių kolekcijų ir apdrausti rekordine suma (585 mln. JAV dolerių), Venecijoje bus eksponuojami iki birželio.

- **Šiuo metu** - pats geriausių Senojo žemyno orkestrų sezono įkarštis. Claudio Abbado diriguojamas Berlyno filharmonijos orkestras vasario gale griežė L. van Beethoveno bei G. Mahlerio kūrinius. Londono simfoninis orkestras Barbikano salėje, diriguojamas M. Rostropovičiaus, grojo D. Šostakovičiaus kompozicijas.

Iš Vasario 16-osios minėjimo Vilniuje 1989 metais.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Elizabeth, NJ

"...Po vergijos dienų
vėl laisva ir gyva
Panemunės laukų
nemari Lietuva..."

R. Kisieliū

80 metų Lietuvoje ir po visa pasaulį išblaškyti lietuviai mini savo valstybės atkūrimo šventę. Gal tik mintyse tą dieną sukalbėdavo malda Sibiro tremtiniai, gal nelabai drąsiai jausdavosi i Rasų kapines prie dr. Jono Basanavičiaus kapo susirinkę studentai, bet niekas tos dienos nepamiršdavo. Daug darbo Vasario 16-ąją turėdavo ir šnipeliai...

Pasikeitė laikai. Esame vėl laisva ir nepriklausoma Valstybė. Ir šventė šiemet neeilinė - jubiliejinė. Dauguma Lietuvių Bendruomenių apylinkių paminėjo šią datą.

New Jersey lietuviai, gana gausiai susirinkę Elizabeth, šventę pradėjo šv. mišiomis šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Po jų visi perėjo į parapijos salę, kur vyko iškilmingas minėjimas ir meninė

dalis.

Po sugiedotų Amerikos ir Lietuvos himnų Julija Jasaitienė sukalbėjo malda už Lietuvą. Iš Ashford, CT, atvykęs inžinierius Vytautas Alksninis pasakė kalbą, supažindindamas su paskutiniaisiais įvykiais Lietuvoje bei aptardamas labiausiai rūpimus klausimus. Kalba buvo įdomi ir klausytojai jam tikrai negailėjo plojimų.

Gubernatorės C. Whitman sveikinimą New Jersey lietuviams perskaitė Rasa Juškenienė.

Meninę dalį pradėjo daugeliui jau pažįstama solistė Angelė Kiaušaitė ir jos akompaniatorius Eric Houghton. Vėliau prie jų prisidėjo ir Elizabeth apylinkės LB pirmininkas smuikininkas Julius Vėblaitis.

Solistę scenoje pakeitė poetas Romualdas Kisieliū. Jis labai išpūdingai perskaitė pluoštelį eilėraščių iš spaudai ruošiamos naujos poezijos knygelės "Saulėlydžio ugnys".

Visi atlikėjai publikos buvo palaidyti ilgais plojimais.

Minėjimą ir meninę dalį į magnetofono juostelę įrašė į svečius atvykęs "Laisvės žiburio" vedėjas Romas Kezys. Tai buvo maloni staigmena.

Salėje vyko suaukotų lietuviškų suvenyrų, Nepriklausomos Lietuvos prieškarinių sidabrinių pinigų ir knygų pardavimas. Visos surinktos lėšos buvo skirtos Lietuvių Bendruomenei.

Susirinkusieji taip pat gausiai

aukojo ir kitoms lietuviškoms organizacijoms.

Laikas neprailgo ir prie vaišių stalo. Žmonės dėkojo šeiminiškams už skaniai paruoštus užkandžius ir pyragus, o Julijai Vėblaičiui, Rimantui Bitėnui ir visiems organizatoriams už puikiai suruoštą Nepriklausomybės šventės minėjimą.

Grazina Kisieliūnė

DARBININKUI paremti aukojo:

Administracijos pastaba: čia dedamas rėmėjų sąrašas yra gana atsilikęs - aukos buvo gautos sausio mėn. pradžioje. Dėl vietos stokos laikraštyje rėmėjų sąrašų paskelbimas buvo atidedamas. Dabar kiekviename "Darbininko" numeryje dėsimė mūsų mėlėjų rėmėjų sąrašą, kol visos pavardės bus paskelbtos. Atsiprašome už pavėluotą aukotojų paskelbimą!

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsilyginę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 10 dol.: N. Cirtautas, Tucson, AZ; V. Prizgintas, Los Angeles, CA; M. Biknaitis, Santa Monica, CA; Elizabeth Vyšniauskas, San Gabriel, CA; Dalile Polikaitis, Westlake Village, CA; J. Valukonis, Glendale, CA; M. S. Newsum, Los Angeles, CA; P. Buskevicius, Hartford, CT; Mrs. S. Saliamonas, Hartford, CT; Mrs. A. Semaska, New Britain, CT; J. G. Kazlauskas, Stamford, CT; Ig. Simonaitis, Thompson, CT; A. Martinenas, Wallingford, CT; Ed. Kireilis, Wethersfield, CT; Stasė Skerys, Woodstock, CT; G. Grajauskas, Daytona Beach Shores, FL; St. Giedrikis, Juno Beach, FL; Vyt. ir Marija Oniunas, Juno Beach, FL; D. Auguniene, Jupiter, FL; Adele Grybauskas, Lake Worth, FL; Victor Malakas, Port St. Lucie, FL; Elena Damijonaitis, Riviera Beach, FL; J. Babravičius, St. Pete Beach, FL; M. Kleinaitis, St. Pete Beach, FL; B. J. Mikalauskas, Seminole, FL; Julianna Chapukas, Sunny Hills, FL; Regina Nakonecna, So. Pasadena, FL; V. Rociunas, Chicago, IL; Vc. Kleiza, Lockport, IL; Julija Gylienė, Lemont, IL; Alg. Cepenas, Oak Lawn, IL; A. Rudis, Sr., Monee, IL; Roma Kuprys, Riverside, IL; V. Laukaitis, Baltimore, MD; A. Siaurusaitis, Ellicott City, MD; A. Jankauskas, Germantown, MD; Raimonda Mikatavage, Hempstead, MD; B. Povilavicius, Arlington, MA; A. Melaika, Athol, MA; J. Sakaitis, Auburn, MA; Rev. A. Baltrushunas, Boston, MA; Anna Neviera, Braintree, MA; Anna Adams,

Centerville, MA; Josephine Lapsys, Delham, MA; K. Bacanskas, Dorchester, MA; Sofija Galdikas, Dorchester, MA; J. J. Blazys, Holliston, MA; Myk. Gavelis, Andover, MA; Marija Botscharow, Newton, MA; A. Baciulis, Quincy, MA; Ona Andriulionis, So. Boston, MA; Mrs. D. Bizinkauskas, Westfield, MA; J. Dionas, Westfield, MA; A. Pockevicius, Worcester, MA; Alf. Petrutis, W. Hyannisport, MA; V. Melinis, Brick, NJ; V. Kligys, Edison, NJ; Genovaitė Bitėnas, Elizabeth, NJ; K. Juzaitis, Hoboken, NJ; Valentinė Tumelis, Linden, NJ; B. Gudelis, Matawan, NJ; J. Mauragas, New Providence, NJ; Frances Mackevicius, Old Bridge, NJ; A. Eitmanas, West Paterson, NJ; Elena Dapšienė, Omaha, NE; Julita Trojanas, Bayside, NY; St. Senkus, Bethpage, NY; Jadvyga Matulaitis, Hillcrest, NY; Eleonora Staknis Pugh, Long Beach, NY; G. Dragunevicius, Mamaroneck, NY; Aga Arlickas, Maspeth, NY; V. Barkauskas, Maspeth, NY; Dalia Bulgaris, NYC, NY; Birutė Jasinskas Tabesh, NYC, NY; F. Kubilius, Paughkeepsie, NY; A. Kildisius, Richmond Hill, NY; Vita Simonaitis, Richmond Hill, NY; E. ir M. Valeska, Rochester, NY; P. Bivainis, Woodhaven, NY; Alb. Sakalas, Woodhaven, NY; Regina Saldaitis, DDS, Woodhaven, NY; M. J. Liauba, Cincinnati, OH; J. A. Andrejauskas, Cleveland, OH; Br. Sudzinskas, Hellertown, PA; Ona J. Kreivėnienė, Media, PA; Magdalena Ruskevicius, Philadelphia, PA; V. Susinskas, Philadelphia, PA.

Po 7 dol.: R. Dalangauskas, Tachopli, CA.

Po 5 dol.: A. K. Audronis, Glendale, CA; Rymante Baraus-

kas, Los Angeles, CA; Aldona Brazdionis, Los Angeles, CA; Ed. Arbas, Santa Barbara, CA; Rita A. Bagdonas, Southbury, CT; Wanda Draugelis, So. Windsor, CT; V. Bradunas, Waterbury, CT; Ant. R. Igaunis, Waterbury, CT; Br. Baksys, W. Hartford, CT; Ed. Senkus, Daytona Beach, FL; J. Budrevicius, Palm Spgs. Gardens, FL; V. G. Abraitis, Palm Coast, FL; J. J. Pupininkas, St. Pete Beach, FL; Prima Vaskelis, St. Pete Beach, FL; P. J. Walles, St. Pete Beach, FL; Ant. Jasaitis, Bedford Pk, IL; L. J. Šimutis, Evergreen Pk, IL; Albina Dumbrys, Chicago, IL; B. P. Juodelis, Willlowbrook, IL; A. Warn - Varnas, Slidell, LA; Marija Patlaba, Baltimore, MD; Br. Kuodis, Arlington, MA; Maria Sveikauskas, Roxbury, MA; Elena Strazdas, Centerville, MA; Aldona M. Buivydas, Marlborough, MA; J. Varnas, Mashpee, MA; Anna Bacevicius, Newton, MA; Jane Bajerciene, So. Boston, MA; Dana Eiki-

nas, Randolph, MA; J. Bogusis, So. Boston, MA; M. Žilinskiene, So. Boston, MA; Helena Dousa, So. Boston, MA; S. Baltauskas, W. Hyannisport, MA; J. Kucinas, West Yarmouth, MA; Marija Jaceviciene, Worcester, MA; Terese Juska, Worcester, MA; R. ir B. Dzek, Shoreview, MN; A. Mikenas, Omaha, NE; S. Zibas, Cranford, NJ; V. Budnikas, Elizabeth, NJ; Veronika Melinis, Hazlet, NJ; Lilia Sollish, Mays Landing, NJ; W. Shestak, Mountaintide, NJ; Aldona A. Iacono, Sewell, NJ; Aldona Zaunius, Weehauken, NJ; Isabele Bartasius, Williamstown, NJ; Aga Arlickas, Maspeth, NJ;

*Kiekviena auka yra didelė pagal-
ba DARBININKUI.*

*Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir
lietuvių išėvijoje priklauso nuo
aukotojų dosnumo. Vien iš prenu-
meratos nebūtų galima išsilaikyti.*

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

VASARĄ I VILNIŲ

iš New Yorko

\$600

gegužės 25, birželio 1 ir 8.

\$700

birželio 15 – rugsėjo 7.

Išvykti pirmadieniais. Grįžti bet kurią dieną
viduryje savaitės dviejų mėnesių bėgyje.

Bilietus nupirkti iki balandžio 30 d.

Prašykite mūsų brošiūros.

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-77-VYTIS

web site: www.vytistours.com

E-Mail: VYTTOURS @ EARTHLINK. NET

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

MARCH PICK-UP SCHEDULE

March 20	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
March 21	Brooklyn, NY	12-1 pm
March 23	Putnam, CT	1-2 pm
March 24	Container cut-off (the last day for pick-up)	
March 25	Newark, NJ	11-12 noon
March 31	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information call 914-258-5133
718-348-4709

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$444 r.t.

One way to Vilnius \$350

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

UNIONTOURS

kviečia 1998 metais keliauti su jais.

Siūlo šių kelionių paketus:

APLANKYKITE 3 PABALTIOJIO SOSTINES: Taliną, Rygą ir Vilnių. 8 naktys, 9 dienos viešbutyje, skrydis ten ir atgal, angliškai kalbantys gidai, visi bagažų pervežimai ir kt.

PAMATYKITE MIESTUS BALTIJOS REGIONE: 3 naktys viešbutyje. Su skrydžiu arba be jo. Galima pasirinkti: Kopenhagą, Taliną, Helsinkis, Kiel, Rygą, Vilnius, Bergen, Oslo, Varšuvą, St. Petersburg, Stockholm ir Reykjavik.

SKRISKITE Į SMITHSONIAN INSTITUTO rengiamą 30-tąjį METINĮ TAUTINĮ FESTIVALĮ, kuris vyks Nations Mall, Washington, DC, š. m. birželio 25 - 28 ir dar liepos 2 - 5 dienomis. **PIRMĄ KARTĄ DALYVAUS LIETUVA, LATVIJA IR ESTIJA.** Siūlome paketą, į kurį įeina viešbutis bei skrydis ten ir atgal.

1998 m. **NAUJOVĖ** - kultūriniai kruizai tarp sostinių. Burlaiviu (schooner) plaukite iš Stockholmo į Kopenhagą arba atgal. Pamatysite gražųjį pietų Švedijos archipelagą su daugeliu salų.

Apie visas šias keliones gausite daugiau informacijų skambindami ERIKUI (UNIONTOURS) tel. 212 - 683 9500 arba 800-451-9511.

UNIONTOURS

245 Fifth Ave.

New York, NY 10016

Tel. 212 683 9500 800 451 9511 Fax: 212 683 9511

Internet: <http://www.uniontours.com>

E-mail: travel@uniontours.com

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

**žiemą ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius
ir keliones laivu į Karibų salas,
Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370

(201) 947-2189

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minute
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

APRIL PICK-UP SCHEDULE

balandžio mėn. tvarkaraštis

bus paskelbtas sekančiame "Darbininko" numeryje

Brooklyn, NY April 25 12 - 4 PM

VINCO KRĖVĖS ATMINIMUI

(atkelta iš 5 psl.)

tu, kai įkurtas Vinco Krėvės-Mickevičiaus memorialinis muziejus Subartonių kaime, jo tėviškoje. Tai vienas iš Maironio lietuvių literatūros muziejaus filialų. Pirmiausia muziejui buvo atiduota tik viena namo pusė, o kitoje veikė apylinkės biblioteka. Bet laikui bėgant pavyko gauti ir antrą namo pusę. Taigi atvykę į memorialinį rašytojo muziejų, galite pamatyti ne tik sofą, stalą, kėdes, paveikslus, bet ir senovinį "uslaną", "tapčianą", medinį kibirą, medinius šaukštus, molinius ašokus, ketininius puodus, stovinčius baltoje krosnyje, kabančias žibales lempos. Viena kambaryje parengta literatūrinė ekspozicija, skirta V. Krėvei. Rašytojo tėviško ilgus metus su didele meile prižiūrėjo muziejaus darbuotoja ir V. Krėvės giminaitė V. Kisilienė. Dabar muziejum rūpinasi jos vaikai. Naujame buklete yra keletas nuotraukų iš memorialinio muziejaus Subartonyse.

Maironio lietuvių literatūros muziejuje V. Krėvės fondas nuolat papildomas nauja medžiaga. Šio straipsnio autorei nusišypsavo laimė aplankyti JAV poną V. Maciūną, buvusį V. Krėvės studentą. Jis papasakojo apie savo dėstytoją ir perdavė muziejui V. Krėvės "Dangaus ir žemės sūnų" rankraščio kopijas, taip pat V. Krėvės literatūros kurso, skaityto Pennsylvanijos universitete 1951 metais pavasario semestre, konspekto kopijas. Iš jo taip pat gauta ir originalių V. Krėvės nuotraukų. Dalį tos medžiagos jūs galite pamatyti leidinyje. V. Maciūnas redagavo pomirtinius V. Krėvės "Raštus" (išėjo 6 tomai). Chicagoje pavyko susipažinti su tuometiniu Lituanistikos tyrimo centro archyvo vedėju Česlovu Grincevičium (deja, jo jau nėra gyvųjų tarpe). Jis artimai bendravo su V. Krėve Glasenbacho stovykloje - abu dirbo gimnazijoje, bendradarbiavo laikraštyje "Tėvynėn". Vėliau, rašytojui išvykus iš Glasenbacho, tarp jų nusidriekė laiškų gija. V. Krėvė paskatino Česlovą Grincevičių

kurti. Jis gyrė jo kūrinius, o pastui ir pats rūpinosi jų spausdinimu. Česlovas Grincevičius perdavė muziejui 28 V. Krėvės rašytų laiškų kopijas (originalai Chicagoje, archyve). Vienas laiškas, rašytas Č. Grincevičiui, įdėtas šiame leidinyje. Štai ištrauka: "Viskas Amerikoje atrodo man keista, ir priprasti bus nelengva, nors priprasti reikės. Ir universitete ir tvarka, ir dėstymo būdai visai kitoniški..." Česlovas Grincevičius dėka Maironio fondai papildė V. Krėvės raštais, leistais JAV, anglų kalba išleistomis jo knygomis, taip pat "Dangaus ir žemės sūnų" pirmąją dalimi, išleista Vokietijoje, "Gyvenimo vingiais". Jis perdavė muziejui ir daugelį kitų autorių knygų.

Kitas, taip pat nepaprastai malonus žmogus, sutikęs man padėti, buvo kolekcionierius, visuomenės veikėjas B. Kviklys. Jis padovanojo nemažą pluoštą V. Krėvės laiškų, rašytų įvairiems asmenims. Tarp jų yra vienas paskutiniųjų, o gal ir paskutinis V. Krėvės laiškas. Jis rašytas redaktoriui V. Civinskiui, kuris išleido V. Krėvės "Rytų pasakas". Pacituosime: "Knyga labai gražiai atrodo. Vartau ją ir džiaugiuosi kaip mažas vaikas. Seniai jau nebeturėjau tokio malonumo..." "Rytų pasakų" išleidimas buvo V. Krėvės paskutinis džiaugsmas. Lankantis Philadelphijoje nepavyko susitikti su V. Krėvės dukra (ribojo privačios kelionės galimybės). Dukrai Aldonai apsilankius Lietuvoje susitikta, bendrauta, užrašyti jos įdomūs atsiminimai. Ponia Aldona padovanojo Maironio muziejui savo tėvų brangias šeimos relikvijas.

V. Krėvės dukte įvykdė tėvų valią - prieš 5 metus, spalio 18 dieną, buvo išpildytas rašytojo noras "atsigulti amžinojo poilsio šalia savo tėvų". Čia daug padėjo išėmimo rašytojas K. Ostauskas, profesorius A. Zalatorius, Lietuvos rašytojų sąjunga. Leidinio nuotraukose užfiksuotos šios graudžios sugrįžimo akimirkos... Autorė nuoširdžiai dėkoja visiems žmonėms, padėjusiems rengti šį leidinį. **LM**

Nauja klinikinės psichologijos daktarė

Judita Džiugaitei, parodžiusiai didelių gabumų klinikinės psichologijos studijų teorijoje ir praktikoje, Illinois School of Professional Psychology Chicagoje 1997 metais suteikė daktarės (PsyD.) laipsnį.

Judita 1975 m. baigė Illinois universitetą, gaudama bakalauro laipsnį iš anglų literatūros (Bachelor of Arts & Liberal Arts and Sciences with honors). Studijuodama Judita aktyviai reikėsi akademiniam gyvenimui, aktualiais straipsniais bendradarbiavo laikraštyje "Chicago Illini", buvo jo redakcinio kolektyvo narė. Vadovybės pakviesta, darbavosi studentų invalidų pagalbos komitete ir buvo universiteto pagerbtą studentų veiklos tarnybos žymeniu. Tame pačiame universitete Judita vėliau įsigijo net du magistro laipsnius: 1977 m. - anglų literatūros, o 1981 m. - pedagogikos.

Judita Džiugaite lankė Švč. M. Marijos Gimimo parapijos mokyklą ir Marijos aukštesniąją mokyklą (Maria High School) Chicagoje. Taip pat yra baigusi Chicago aukštesniąją lituanistikos

Judita Džiugaite

mokyklą. Priklausė "Kernavės" skaučių tuntui.

Dideliais Juditos pasiekimais moksle džiaugiasi jos tėvai, Sofija ir rašytojas Stasys Džiugai, gerai žinomi lietuviškoje veikloje.

Judita gyvena Elmhurst, IL. Nuo 1996 m. spalio mėn. dirba konsultante Ray Graham Association, Downers Grove, IL.

Juditai Džiugaitei, PsyD., linkime sėkmės profesiniame ir asmeniniame gyvenime!

bury, MA. Atidarymas 12 val., vidurdienį. Lietuviški pietūs 12:30 val. Skautiškas jaunimas kviečia visus atsilankyti. Pavalgysite pietus, susitiksime draugus, išgysite lietuviškų suvenyrų. Tad visi keliai veda į Kaziuko muge, kurioje susitiksime. **J. M.**

Šiais metais Washingtono LB surengė gana įdomų Vasario 16-osios 80-ties metų sukakties minėjimą. Kaip įprasta, sekmdienį, vasario 15 d., buvo mišios 10 val. ryto Lietuvos intencija sostinės Šv. Mato Katedroje. Gale mišių Katedros choras sugiedojo vieną posmą "Marija, Marija" ir visą Lietuvos himną. Šiais metais pamokslą skaitė prel. Jurgis Šarauskas.

Po pamokslų, 2 val. p. p., latvių salėje Washingtono priemiestyje įvyko minėjimas. Pagrindinė minėjimo dalis buvo simpoziumas, kurio tema "Vasario 16-osios reikšmė".

Mums buvo malonu, kad minėjime dalyvavo maždaug 20-ties narių delegacija (viceministrai ir kiti aukšto rango pareigūnai) iš įvairių Lietuvos ministerijų (įskaitant Vidaus reikalų, Krašto apsaugos, Ekonomikos, Susisiekimo, Gamtos apsaugos, Sveikatos apsaugos, Užsienio reikalų ir kt.). Jie buvo atvykę į Washingtoną klausytis JAV valdžios atstovų paruoštų paskaitų apie pasiruošimą ir reagavimą į krizinius atvejus ("crisis management policy and procedures"). Jie turėjo progos išgirsti, ką įvairių kartų bei emigracinių bangų išėmimo lietuviams reiškia Vasario 16-oji.

DARBININKAS -
savaitraštis
lietuviams
Amerikoje
ir svetur

TEL. 718 827-1351

Vasario 16-oji Philadelphijoje

(atkelta iš 4 psl.)

Balio Raugo) ir "Atsiminimus" (muz. ir žodž. Anelės Kaulinytės). Tautinių šokių grupė "Žilvinas", kuriai vadovauja Estera Washofsky, ir mokyklos vaikų, čiai sušoko penkis tautinius šokius, kuriuos palydėjo Lietuvių Liaudies muzikos ansamblis.

Nepaprasta Vasario 16-oji!

Aurelija M. Balašaitienė

Clevelando LB apylinkės valdyba, kartu su ALTO skyriumi, šiais metais suplanavo tokį Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 80-mečio minėjimą, kurio ilgai nepamirš vyresnieji ir kuris pagaliau sugrąžino priaugncias kartas į lietuvišką šeimą. LB Valdybos ko-pirmininkai, dr. Viktoras Stankus ir Ada Stungienė, ir ALTO skyriaus pirmininkas Algimantas Pautienis padėjo daug pastangų, kad būtų pakeistas jau visiems nusibodęs minėjimo šablonas su ilgomis Lietuvos istoriją kartojančiomis prakalbomis, varginant klausytojus ir atstumiant jauniausias kartas, jaunimui teleidžiant kalbėtojams įteikti gėles ar nurodinėti vietas. Viskas turėjo būti su patosu ir iškilmingai graudu net ir vėl atgavus nepriklausomybę...

Dauguma Clevelando ir apylinkių lietuvių stebėjosi, kad buvo skelbiama, jog reikia užsakyti stalus minėjimo vakaro banketui... Šeštadienį, vasario 14 dienos vakare apie gražiai dekoruotus stalus sėdėjo publika, scenoje buvo Vytis ir JAV bei Lietuvos vėliavos. Oficialią programos dalį atidarė ALTO pirmininkas Algimantas Pautienis, pasveikinęs susirinkusius į šią džiaugsmo šventę ir pristatydami garbės svečius, jų tarpe tautybių ir gubernatoriaus atstovus. Solistams Ritai Balytei ir Rytui Urbaičiui dainuojant "Vai ko nusižvegei", ilga, tautiniais

Vasario 16-oji paminėta Washingtone

Washingtono LB Vasario 16-tos minėjimo simpoziumo dalyviai. Iš k. į d.: Viktoras Nakas (moderatorius), Joana Vaičiulaitienė, Kay Yankoski, dr. Antanas Sužiedėlis, Ginta Draugelytė, dr. Raimundas Matulionis. Nesimato simpoziumo dalyvės Skirmos Kondraitienės Broniaus Čikoto nuotr.

Po mišių Vasario 16-tos intencija Washingtono Šv. Mato katedroje. Iš k. į d.: Dalė Lukienė, Algis Lukas (Washingtono LB pirm.), prel. Jurgis Šarauskas (pamokslą sakęs), Jūratė Sakalauskienė, Rasa Rastauskienė (Lietuvos Seimo narė), amb. Stasys Sakalauskas ir dr. Jonas Rudalevičius (Lietuvos užs. reik. viceministras) Broniaus Čikoto nuotr.

Minėjimas buvo baigtas, visiems sudainavus "Lietuva brangi", plevėsuojant trispalvių ju-

rai.

Visi buvo raginami pasirašyti sveikinimą išrinktam Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui, kurį JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė žadėjo įteikti per inauguracijos iškilmes.

kta originaliu humoru su mums mažai težinomis faktais, kaip privačiu pokalbiu su buvusiu prezidentu Bush, kuriam, jis priminęs, kad atėjęs laikas pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, o prezidentas atsakęs, kad "Lietuva turėjusi nešvarią istoriją". Gal todėl Amerika taip ilgai uždelsė pripažinimą? Brazaitis labai pozityviai nagrinėjo lietuvišką charakterį, religingumą, ištikimybę savo gimtajam kraštui. Jis savo anglų kalba sakytą prakalbą užbaigė lietuviškai: "Laisva Lietuva per amžius". Publika jam sukėlė ovacijas.

Po Brazaičio turiningos ir įdomios kalbos buvo meninė programa, kurią atliko lietuviškas jaunimas - lituanistinės mokyklos mokiniai ir "Grandinėle", puikiai sušokę šešis tautinius šokius. Publikoje matėsi labai daug lietuviško jaunimo - nuo priešmokyklinio amžiaus vaikučių iki jau gerokai paaugusių paauglių. Tai mums neįprastas vaizdas, nes paprastai minėjimuose jaunimas arba buvo ignoruojamas arba nedalyvavo. Programai pasibaigus, dešimtys vaikų įtraukė dalį publikos į ratelius. Susidarė nuostabiai maloni atmosfera, kad visi esame viena lietuviška šeima, kurią sudaro visų gentkarčių nariai... Valio Clevelando minėjimo rengėjams!!! Taip pat svarbu paminėti, kad rengėjai išleido labai turiningą brošiūrą su Nepriklausomybės paskelbimo aktų kopijomis, detalio minėjimo programa su visų dalyvių pavardėmis ir Lietuvos istorijos reikšmingų datų informacija. Tai puikus pavyzdys visoms išėmimo lietuvių bendruomenėms.

Sekmdienio ryte Dievo Motinos parapijos aikštėje pakėlus JAV, Lietuvos ir Bažnyčios vėlia-

vas, į šventovę įžygiavo Ohio valstijos gubernatorius George Voinovich, lydimas organizacijų vėliavų su jų atstovais. Kun. Gediminas Kijauskas, pasveikinęs garbųjį svečią, po savo turiningo ir jautraus pamokslų maldininkams priminė, kad po pamaldų parapijos svetainėje gubernatorius susitiks su lietuvišiais. Nesileidžiant į susitikimo smulkmenas, reikia pastebėti, kad tiek gubernatoriaus jautrumas, lietuviams skirti žodžiai, tiek trumpa ceremonija, jį apjuosiant tautine juosta ir paskelbiant "Lietuvos garbės piliečiu", visus nutiekė nepaprastai pozityviai. Su gubernatoriumi atvykusi jo žmona Janet buvo apdovanota gėlių puokšte. Taip pat trumpus ir malonius žodžius tarė August Pust ir miesto tarybos atstovas Michael Polensek. Taip nuotaikingai, originaliai bei įspūdingai praėjo vasario 16-osios minėjimas Clevelande.

Taip pat buvo paskelbta, kad Clevelando Lietuvių Namų "Gintaro" patalpose bus demonstruojama Justino Marcinkevičiaus vaizdajuostėje įrašyta pjesė "Mindaugas". Dėl literatūrinio žanro apibūdinimo tektų suabejoti, nes, stebėjus arti dviejų valandų užtrukusį vaidinimą, darėsi aišku, kad tai ne "pjesė", bet drama. Nežiūrint to, temos parinkimas buvo tarsi minėjimo apvainikavimas, grąžinant mus į trylikąjį šimtmetį ir priverčiant susimąstyti, kad Lietuva turėjo savo karalių du šimtus keturiasdešimt metų prieš Kolumbui atrandant Ameriką... Neseniai įsisteigusi naujosios lietuvių ateivių bangos kultūrinė-visuomeninė organizacija "Gija" ėmėsi iniciatyvos

(nukelta į 8 psl.)

A. + A.

VLADEI KASELIENEI

mirus, dukrai LORETAI STUKIENEI, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos Direktorių Tarybos vicepirmininkei, sūnui su šeima bei visiems giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą skaudžioje gyvenimo valandoje.

Ilsėkis Viešpaties Ramybėje!

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖS ŠALPOS
DIREKTORIŲ TARYBA IR RAŠTINĖS TARNAUTOJOS

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Pavasario pirmoji diena - ši penktadienį, kovo 20 d.

Prel. Antano Rubšio pagerbimas ir jo parašytų knygų pristatymas įvyks sekmadienį, kovo 29 d., 3 val. popiet Kultūros Židinyje. Rengia Lietuvių Katalikų Moterų Kultūros draugija. Žiūr. skelbimą šio pusl. apačioje.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, kovo 27 išvyksta į Torontą, kur dalyvaus Prisikėlimo parapijos 45 metų sukakties minėjime.

Apreiškimo parapijos apatinėje salėje veiks kavinė balandžio 12 d. ryte, tuoj po 7 val. Prisikėlimo Mišių. Gera proga pabendrauti su draugais prie kavutės, margučių ir skanumynų.

Aleksandras ir Irena Vakseliai pereitą savaitę persikėlė nuolatiniam apsigyvenimui į Floridą ir jau pasveikino "Darbininką" iš savo naujos rezidencijos. Vakselių adresas: 600 64th Ave., St. Pete Beach, FL 33706. Tel. (813) 363-0159. Sveikiname ir linkime jiems taip pat gražiai ir patogiai išikurti naujoje gyvenvietėje, kaip jie gyvena čia New Yorke.

A. a. Irenos Okunienės šviesiam prisiminimui, vietoj gėlių, Kretingos labdaros valgyklai 50 dol. aukoja **Jūratė A.**, Westport, CT.

A. a. Irenai Kernauskaitėi - Okunienei, maloniai pažįstamai iš Freiburgo studijų laikų, mirus, vietoje gėlių 60 dol. paremti "Darbininko" laikraštį aukoja **Elena Urbaitis**, Wantagh, NY.

Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Dailės paroda, numatyta surengti balandžio 4 - 5 dienomis Kultūros Židinyje, dėl susiklosčiusių aplinkybių **neįvyks**.

SLA Centrinės 126 kuopos narių visuotinis metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 29 d., 1:30 val. popiet Kultūros Židinyje. Prašomi dalyvauti ir buvę 38 bei 234 kuopų nariai, perėję į 126 kuopą. Susirinkimas yra labai svarbus, nes bus renkama šios kuopos ir SLA centro vykdomoji valdyba.

Suffolk County Amerikos Lietuvių piliečių klubo narių susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 22 d., 2 val. popiet Church of Resurrection bažnyčios salėje, Smithtown mieste. Visi nariai prašomi jame dalyvauti, nes bus svarstomas tolimesnis klubo likimas.

Šv. Rašto - Dievo Žodžio

naujos laidos (Biblijos)

SUTIKIMAS

ir vertėjo, **prof. ANTANO RUBŠIO**

PAGERBIMAS

š. m. kovo 29, sekmadienį, 3 val. popiet Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

- Šv. Rašto kėlionė į Lietuvą - **Paulius Jurkus**
- Kaip buvo verstas Šv. Raštas - **prel. Antanas Rubšys**
- Ištrauką iš Senojo Testamento skaito

Sonata Petravičiūtė

-- Veiks **Prel. A. Rubšio parašytų knygų paroda** --

Programai pasibaigus - kavutė, vaišės, pasižmonėjimas
Įėjimas - 8 dol.

Rengia ir visus atsilankyti kviečia

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ
KULTŪROS DRAUGIJA

BAŽNYČIA LIETUVOJE

Katalikų Bažnyčios atstovai prezidento Valdo Adamkaus inauguracijoje

Naujojo prezidento Valdo Adamkaus inauguracija įvyko š. m. vasario 26 d. Iškilmingame Seimo posėdyje, skirtame šiai progai, dalyvavo katalikų bei kitų konfesijų atstovai. Prieš naujojo prezidento Valdo Adamkaus priėmimą, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Bačkis kalbėjo malda:

"Šią iškilmingą valandą, kada mūsų Valstybės Prezidentas prisieks savo tautai ištikimiai vykdyti jam patikėtas pareigas, norėčiau kreiptis Šv. Rašto Psalmės žodžiais, kuriais kartu išreiškime ir mūsų sveikinimus bei linkėjimus", - kalbėjo arkivyskupas. Malda jis pradėjo 71-os psalmės žodžiais:

"O Dieve, savo išmintį duoki valdovui, tam sūnui įdiek teisingumą. Kad jis valdytų tautą kaip dera, būtų teisingas Tavo vargdieniams" (Ps 71). Arkivyskupas meldė Viešpatį pagalbos kurti bei stiprinti mūsų visuomenės dvasinį ir socialinį gyvenimą, gerbti ir puoselėti kiekvieno žmogaus orumą ir laisvę. Maldas jis baigė prašymu į Viešpatį būti "mūsų mokytoju ir vadu į dvasinį Tautos atgimimą".

Po iškilmingos prezidento priėmimo abu Prezidentai, buvę ir naujasis, Vyriausybės ir Seimo nariai atvyko į Vilniaus Katedrą, kur iškilmingas šv. Mišias koncelebravo visi Lietuvos vyskupai ordinarai, kartu su vyskupais augziliarais ir svečiais iš Chicago kardinolu Francis E. George, OMI. Kardinolas į Vilnių atvyko tiesiai iš iškilmingos konsistorijos Romoje, kur buvo pakeltas

Naujasis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir jo žmona Alma

kardinolu.

Pamokslu metu Vilniaus arkivyskupas pasveikino naują prezidentą ir padėkojo už "prisimintas svarbias ir sunkias pareigas". Jis pažymėjo, kad "Bažnyčia ir valstybė yra savarankiškos institucijos, tačiau jos abi susitinka tarmaudamos žmogui ir nuoširdžiai bendradarbiauja, padėdamos viena kitai". "Tarmauti žmogui - tai Bažnyčios ir valstybės santykių pagrindas", - sakė arkivyskupas

Bačkis. Jis pabrėžė, jog tautos dorovę užtikrina trys elementai: pagarba žmogui, socialinė gerovė bei visuomenės išsivystymas, ir taika. Arkivyskupas ragino suprasti visų mūsų atsakomybę prieš Dievą ir prieš Tėvynę bei negailint jėgų kurti laisvos tautos gyvenimą, pagrįstą tiesa, teisingumu, meile ir sąžiningu darbu.

Vatikano radijas

Vasario 16-osios minėjimas Maironio Lituanistinėje mokykloje

Kiekvieną šeštadienį vyksta pamokos Maironio Lituanistinėje mokykloje. 1998 vasario 14-os šeštadienis buvo šventinis: lietuviškos mokyklos mokytojos, mokiniai ir jų tėveliai susirinko paminėti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo šventės - Vasario 16-osios. Mokiniai paruošė programėlę - skaitė eilėraščius, dainavo daineles apie Lietuvą. Klasė buvo papuošta mokinių piešiniais, vėliavėlėmis ir balionais. Tėveliai ir svečiai galėjo pasižiūrėti nuotraukų iš mokyklos šokiadienių: kaip vaikai mokosi rašyti, skaityti, kaip piešia, sportuoja, repetuoja pasirodymams. Po programos visi pasivaišino sumuštiniais, pyragais ir kava. Mokiniai piešė Gedimino pili, iš spalvoto popieriaus klijavo Lietuvos trispalvę.

Taip prabėgo šventė, o mokslo metai tęsiasi. Mokykla pasiūlydė 3 naujais mokiniams, nese-

Maironio mokyklos mokiniai su mokytoja Audre Lukoševičiūtė

V. Kelerienės nuotr.

niai atvykusiais iš Lietuvos. Jurgis, Fedoras ir Marija lankys darželį. Jie apsidžiaugė naujom knygutėmis ir tuoj ėmėsi darbo.

Šiuo metu po pamokų ir pietų pertraukos vaikai su muzikos mokytoja Gintare Bukauskiene repetuoja daineles: "Traukinukas", "Išėjo tėvelis į mišką", "Išbėgs pelė".... Dvi dainas vaikai atliks su vaidinimu. Šis mažas muzikinis spektaklis ruošiamas ir bus parodytas **kovo 22 d.**, sekmadienį, kai Apreiškimo parapijos salėje vyks Mokyklos rengiami pietūs. Vaikai ruošia programėlę, o mokytojos ir tėveliai keps kugelį ir pyragus.

Tikimės, kad daug žmonių atvyks į Mokyklos rengiamus pietus. Visos surinktos lėšos bus skiriamos Mokyklai.

Ramūnė Plūrienė

Nepaprasta Vasario 16-oji!

(atkelta iš 7 psl.)

ta filmą demonstruoti ir ketina tą tradiciją tęsti sekmadienio vakarais, demonstruojant įvairias vaizdajuostes. Tai iš tikro girtinos pastangos ir iniciatyva. Žiūrovus pasitiko ir trumpai apie vaidinimą bei tolimesnius planus informavo "Gijos" atstovas Remigijus Bistrickas.

Taip Clevelando lietuviai dvi dienas šventė savo istorišką šventę, o sumanių iniciatorių dėka išliko neišdildomi išpūdžiai ir atgijo viltis atgaivinti bei sustiprinti jaunųjų kaitų lietuvišką dvasią, jas konkrečiai įjungiant į lietuvišką šeimą.

Šiandien **DARBININKA**

užsisakę,

kitą savaitę

turėsite jį namuose!

Tel: 827-1351

SKELBIMAI

Puiki proga materialiai, teisėtai atvykusiai į JAV, mokančiai virti ir namų ruošos darbus, įsikurti šiame krašte. Rašykite: Villa St. Joseph, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

Privatus kolekcionierius ieško pirkti **old electric toy trains, comic books, baseball cards.** Mokės gerą kainą. Skambinkite (718) 235-3045. Kalba lietuviškai. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping/ maintenance) bendrovės savi-

ninkas, Washington, DC, ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 - \$7 doleriai į valandą. Suteikiamas **pigus butas** - 130 dol. mėnesiui. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti sergančią 89 metų senutę. Turėtų gyventi šeimoje. Skambinti (732) 237-0759. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidą" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Ponai Juodaičiai, Holden, MA - 50 dol.

Jūratė A., Westport, CT - 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyn, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **balandžio 25 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **kovo 21 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.